

Lasten Ystävä.

Suunnitelma lukukirja

fotona ja koulusja.

Toimittanut

P. Niukkanen.

Pietarissa,

Toimittajan kustannuksella.

Uuden Suomalaisen

Lehden

toimitus

W. S. Koski

Wipurissa,

Wipurin Uuden Kirjapaino- ja Sanomalehti-Yhdistyksen kirjapaino 1898.

Alkusananen.

Tämäkin kirja tarjoaa vanhemmille ja opettajille apuansa lapsia lukutaitoon ohjatessa. Paitsi tähän asti kouluissa yleisesti käytettyä luku-kirjoitustapaa on tässä vielä otettu avuksi piirustus. Ensin annetaan oppilasten piirustella ristikkoviivaiselle taululle tai vihkoon viidenneltä sivulta harjoitelmia. Niistä useat ehkä näyttäivät liiaksi vaikeilta pienten lasten piirustettaviksi, mutta jos vaatimukset rajoitetaan mahdollisen vähempään, niin eivät ne liene kokonaan mahdottomia useammille kouluijässä olevista lapsista. Vuoroon piirustusharjoitelmien kanssa sopii antaa kirjoittaa kuudennelta sivulta kirjoituskirjaimien perusviivoja. Siten tulee työ jo alussa vaihtelevammaksi ja vaihtelevaisuushan lapsia miellyttää.

Kun piirustus- ja kirjoitusalkheet on menty, harjoitellaan lapsia oikein ääntämään opittavan kirjaimen ääni, ja vasta sitten, kun kaikki osaavat sen puhtaasti ääntää, näytetään kirjain. Lapset saavat nyt etsiä kirjan viimeisestä lehdestä valmistetusta kirjaimistosta saman kirjaimen; samoin etsitään se myöskin kirjasta. Kukin piirustaa sitten kirjassa olevan mallin mukaan taululle tai vihkoonsa opitun kirjaimen; sama kirjain annetaan myöskin kirjoitettavaksi. Ajan voittamiseksi sopii kirjainten piirustamisen antaa kotityöksi; pätevittä syittä ei saisi piirustamista kokonaan hyljätä, sillä kirjainta piirustaessa painuu paraiten sen muoto lapsen muistiin.

Edellä mainitulla tavalla käytetään irtainkirjaimia sanojenkin kokoonpanossa aina siksi, kunnes kaikki harjoitukset pienillä kirjaimilla ovat opitut.

Toisessakin suhteessa eroaa „Lasten Ystävä“ muista samaa tarkoittavista kirjoista. Monikin työtoveri lienee „Lasten Ystävän“ toimittajan kanssa tullut samaan kokemukseen, nimittäin siihen, että lapset oppivat kirjoittamaan helpommin kuin lukemaan. Senpätähden onkin tässä otettu opittaviksi kirjaimet etupäässä siinä järjestyksessä, kuin ne ovat helpommat ääntää. Ja kun kerran kirjoituskirjainten perusviivat ovat jo ennen opitut, niin ei opettajan ohjatessa tee esim. sn kirjoittaminen lapselle suurempia vaikeuksia kuin *n*kään.

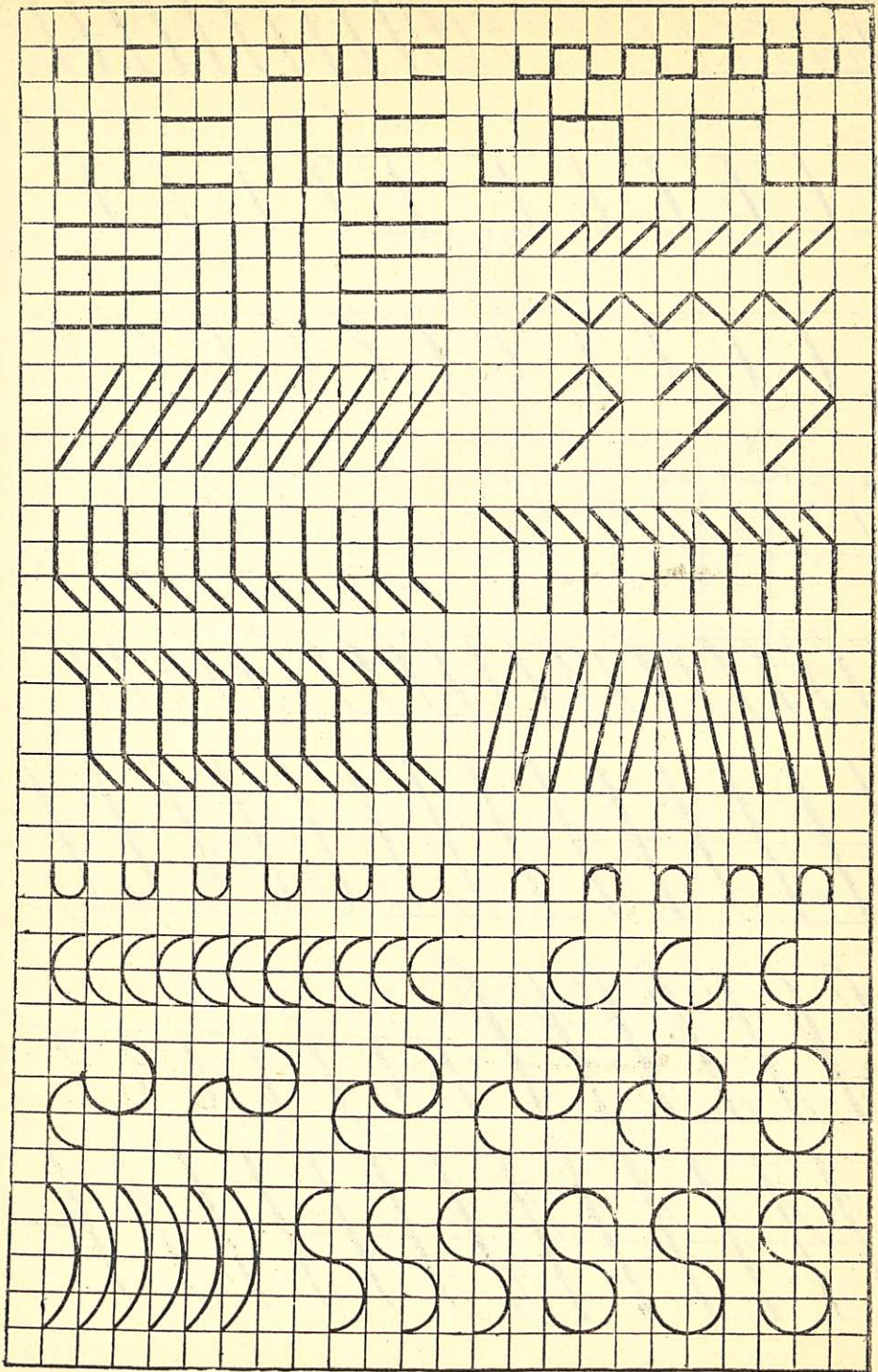
Lopuksi vielä sananen sivuilla 94--98 olevista kuvista. Ne ovat aiotut oppilasten itsenäiseksi työksi kun jo isotkin kirjaimet ovat opitut. Jos jokin kuva ei olisi lapsille tuttu, sanoo opettaja sen nimen. Sen jälkeen kirjoittaa kukin taulussa olevien kuvien nimet vihon vasemmalle sivulle, alkaen aina sanan isolla kirjaimella ja pannen pisteen jokaisen sanan jälkeen. Opettajan tarkas-

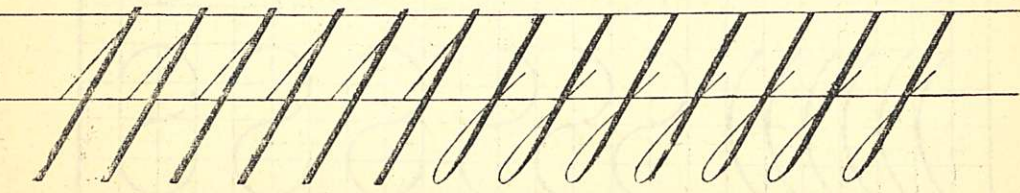
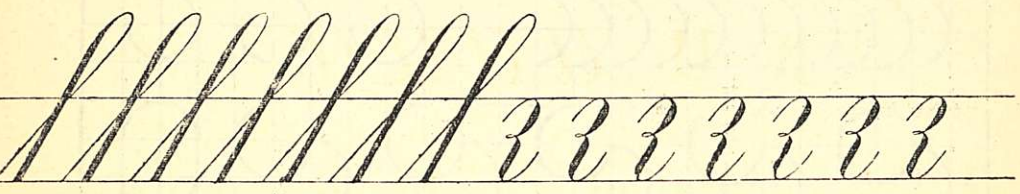
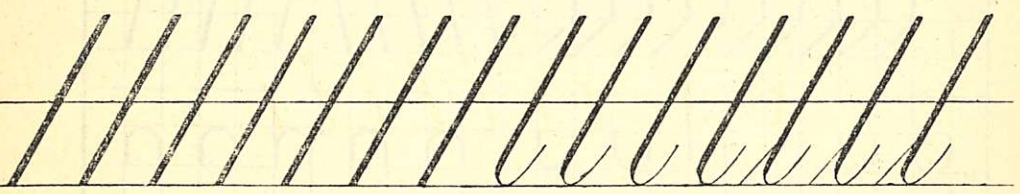
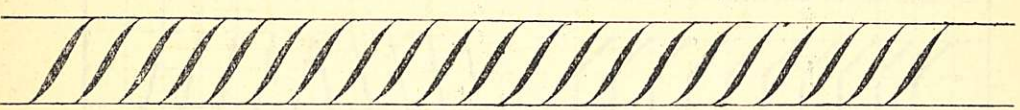
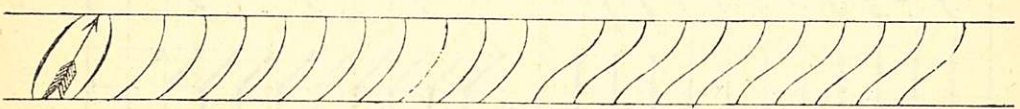
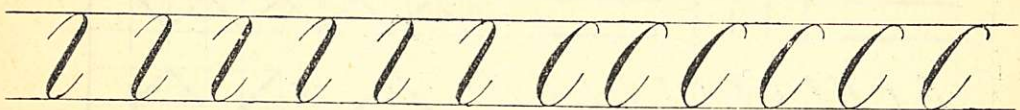
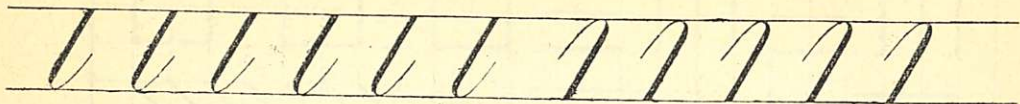
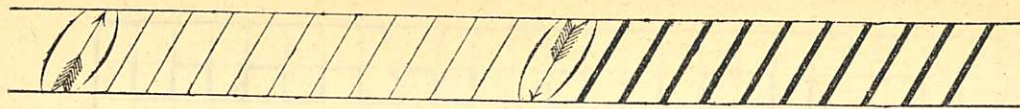
tettua ja virheet korjattua kirjoittavat lapset sanat puhtaasti ja virheettömästi vihon oikealle sivulle. Kun kaikki viisi taulua on näin menty, sopii taas alkaa ensimmäisen taulun sanoista, kirjoittamalla niille jonkun laatu- tai tekosanan lauseen maineeksi. Mielsensä mukaan saattaa opettaja pitkittää tällöisiä oikeinkirjoitusharjoituksia, määräten kirjoitettavaksi lisään uusia lauseen jäseniä ennen kirjoitettuihin lauseisiin.

Antakoon Jumala, lasten parahiin ystävä, siunauksensa tällekin kirjaselle ja sen käyttäjille!

Pietarissa 17/29 p:nä Joulukuuta v. 1897.

Toimittaja.

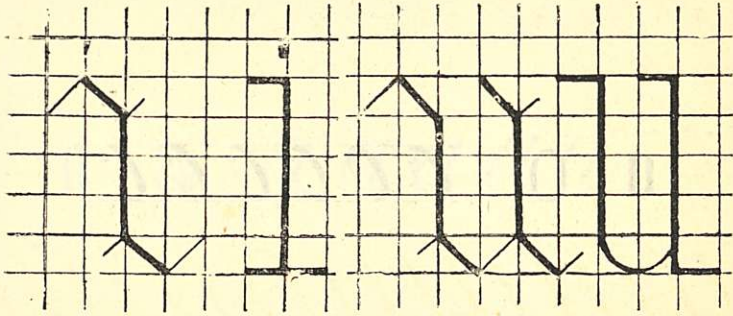

1 oja.

Harjoituskia.

A. Pienet kirjaimet.

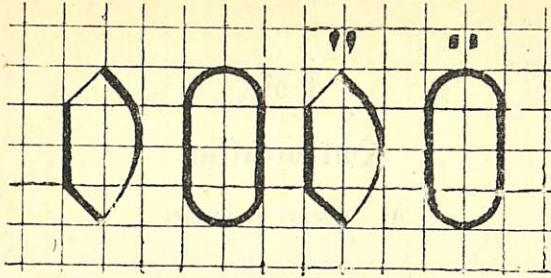

i i *iiiiiii*

u u *uuuuu*

iu, ui,

iu, ui,

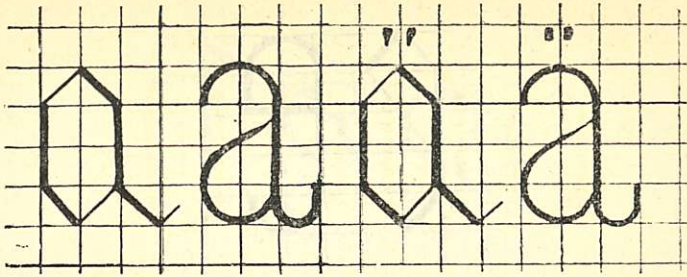

o o o o o o o o

ö ö ö ö ö ö ö ö

oi, öi, ou, uo, oi, öi, ou, uo,

ou, öi, oi, uo,

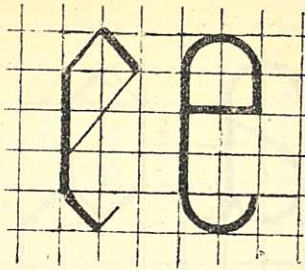

a a aaaaa

ä ä äääää

ai, äi, au, ai, au, äi,

au, äi, ai,

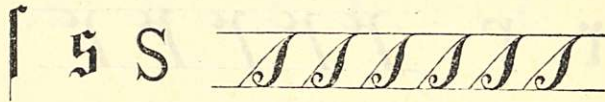
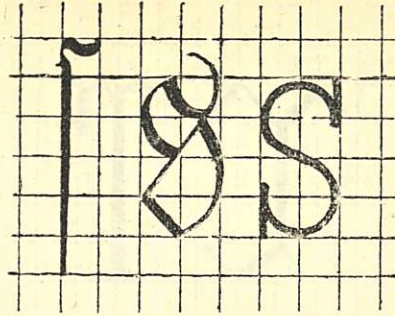

e e llllll

eu, ei, ie, ei, eu, ie,

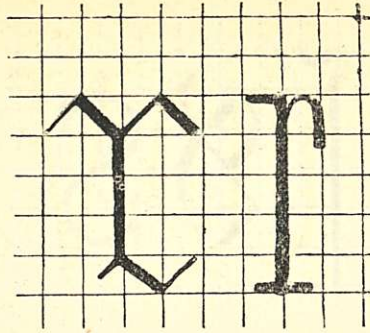
ai, oi, ei, ui, öi, äi,

eu, ou, ie, au, uo,

fi, fu, fa, fä, so, se, sö,
 fi-fu, fu-fi, e-fi, a-se, o-fa, a-fu,
 i-sä, söi, sai, sei, sui, seu, säi, sei-so, ai-sa,
 i-fä fvi; a-se soi; fu-fi fai;
 sis-si sei-soi a-seis-sa;

aasi seisci aisoissa,

r r *rrrrrr*

ri, re, ru, ro, ra, rö, rä, rie, rei,

rui, ruo, roi,

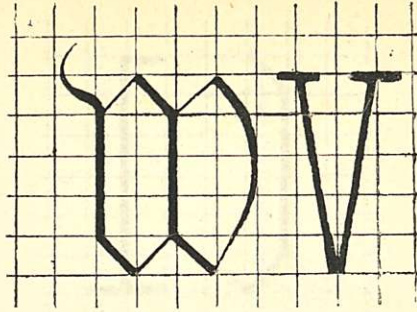
rai, räi, rei=ju, sie=ra, rai=su, so=re=a,

seu-ra, sor-sa, su-ri, suu-ri, saa-ri,

sää-ri, rii-su, ruu-su,

juu=rus, sor=sa ui; i-sä su-ri; rai-su rii-sui;

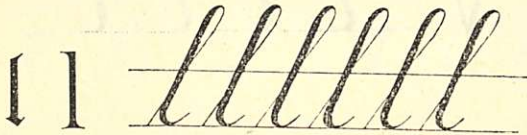
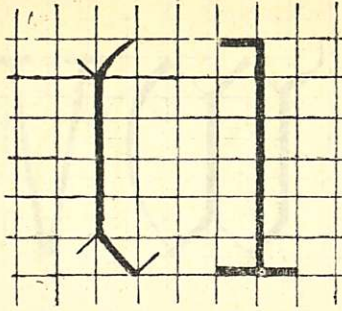
saadressa asui seura sorsia,

w v v v v v

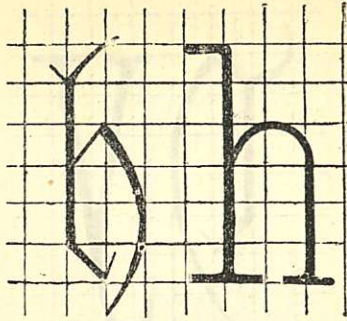
wie, wei, wu, wuo, wo, woi,
 ve, vei, va, vai, vau, vui,
 wäi, wöi, wai-wa, wau-wa, wai-wu,
 wei-su, wie-ras,
 vuo-ro, vuo-ri, rai-vo, sa-vi, saa-vi,
 vää-rä, vää-räs-sä,
 ro-wi-o, war-sa, wa-sa-ra, si-we-ä, wie-ras,
 su-ve-a, vie-ras var-sa söi; suu-ri su-ru
 wai-wa-si i-sää; wie-ras wei-sa-si wir-si-ä;
 ve-sa sei-soi suu-res-sa saa-res-sa;

sääressä ei vaiva vaivaa,

li, liu, lui, le, lie, lei, lo, loi, luo, la,
 lai, lä, läi, lö, löi, lii, luu, loo, lee, lää,
 lai-wa, la-si, sa-li, lui-su, luo-la, le-lu,
 lie-ro, lau-la, lai-va, säi-lä, sal-li, val-li,
 wa-laa, sa-laa, saa-lis, wii-la, ras-wa,
 suu-ri luu-li; lei-vo lau-loi;
 lai-va sei-la-si;

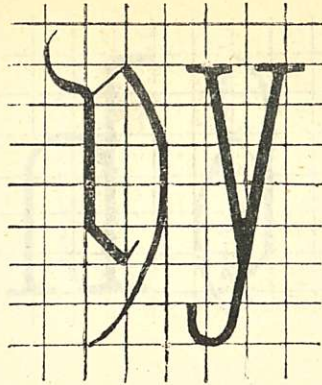
vallilla seisoi varis,

h h *hhhhh*

ha, hau, hai, he, hei, heu, hie, hiu, hoi,
 hu, huo, hä, häi, hö, höi, hu-hu, hi-ha,
 si-ha, la-ho, ho-wi, hu-wi, re-hu, ra-ha,
 hei-si, hie-ro, hoi-va, huo-vi, hur-ra,
 hi-ha hei-lui; her-ra hur-ra-si; hal-li söi;
 i-sä sai ra-haa; huo-vi söi ho-vis-sa;
 lai-ha hie-ho ha-lu-si re-hu-a;

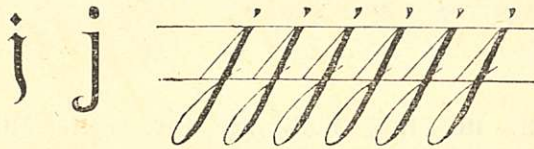
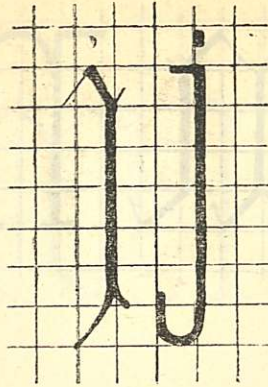
haavassa asui orava,

η y *yyyyyy*

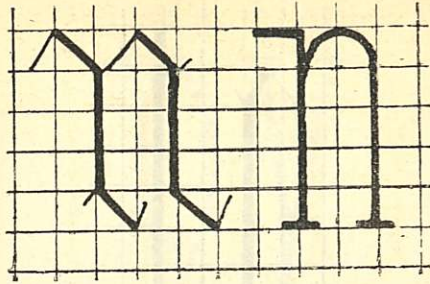
ih, ihö, hih, hi, hni, wh, hō, whö, lh,
 ry, ryy, ryö, syy, syö, häy, häi, väy,
 ih-wä, wä-ih, wä-wh, hih-wä, whöl-lä,
 hy-vyys, sy-vyys, le-ve-ys, syy-lä, löy-ly,
 höl-lä, whö-rh, wän-lä, häi-lh, hhr-rä,
 vau-va vä-syi; vä-vy vei sy-si-ä sy-lis-sä;
 hih-wä whö o-li whöl-lä;

hyvä hyrrä vierä,

ju, juo, ja, jau, jai, joi, jo, jou, jä, jäi,
 jy, jyi, ju-ra, juo-ja, ja-lo, jau-ho, jou-lu,
 äi-jä, jh-wä, wäi-ji, wal-jais-sa, jär-wi,
 juh-la, lah-ja, i-säl-lä o-li vii-si vel-je-ä;
 we-li jau-hoi jh-wi-ä; jou-lu soi lah-jo-ja;
 hal-li väi-jyi va-jas-sa; ve-ne o-li jär-
 vel-lä;

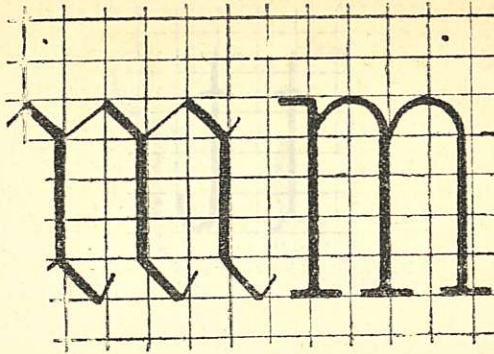
heillä oli lahjoja,

n n nnnnn

na, nai, nau, ne, nei, neu, ni, nie, niu, änt, önt, naa,
 no, noi, nou, nu, nuo, nä, nö, an, en, in, on, un,
 nec, nii, noo, nuu, nyy, nää, uu=ha, uuo=li, au=si=v,
 na-su, nau-ra, ne-ro, neu-vo, nii-ni, no-ja, nou-se,
 en=siu, in=ho, on=ni, en o=taa sa=no=a nel=jää sa=naa;
 nai-nen a-noo neu-lo-ja; vuo-na y-nyy lää-vän luo-na;
 en nä=e e=nää jä=nö-ä;

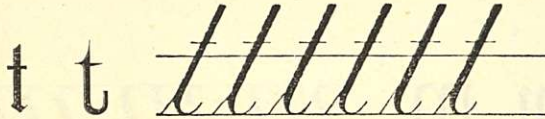
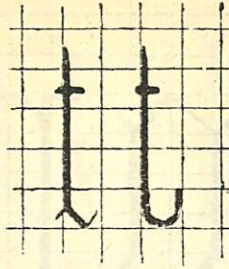
hän jäänee rannalle,

m m *m m m*

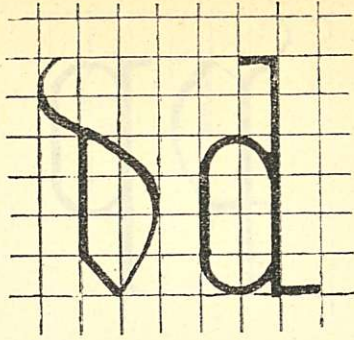
ma, mai, maa, mau, mi, mie, miu, miä, muo, my, myi,
 me, meu, mei, mee, mu, mui, muo, muu, mo, moi,
 myy, em, im, am, ma=ja, meu=ru=aa, meil=lä, riu=miis=sa,
 maa-han, mi-nä, me-hu, muu-ri, muo-na mo-nes-sa,
 lu=meen, mu=ru, äm=män, wem=mel, am=men, näin fa=noi
 mum-mo meil-le; huo-men-na on läm-min il-ma;
 fil=loin me me=nem=me mar=jaan;

muori menee muassamme,

ti, tu, ty, to, ta, te, tie, tuo, työ, tai, tau, tei, teu, täy,
 töi, tii, tuu, tyy, too, ti-na, tu-li, to-ra, ta-lo, te-rä,
 tie=to, tuo=ja, työ=tä, tai=to, tau=ti, tei=tä, täy=tyi, töi=tä,
 tuu=lee, tyy=ni, hau-too, ma-to, mat-to, tat-ti, tyt-tö,
 tut=tu, syt=tyi, syyt=ti, tah=to, mah=tui, malt=ti, malt=toi,
 tart-tui, lant-tu, tort-tu, tä-ti toi ha-lot uu-nin e-teen;
 he=wo=nen we=ti met=jä=s-tä hei=nät la=toon; met=jä=wah=ti
 oli hy-vä tut-tu; met=säs-tä-jä a-joi jä-nis-tä met=säs-sä;
 met=jä=wah=ti saa=wut=ti jä=nön; ei muis=ta=mut jät-tää
 ys-tä-väl-leen; ys-tä-vä vi-has-tui; syyt-ti vah-ti-a;
 jii=hen haih=tui ys-tä=wyys;

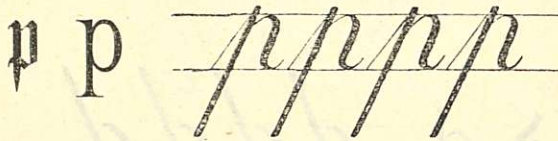
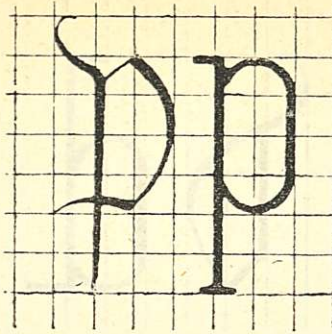
akneus tuottaa toraa ja vihaa,

d d d d d d

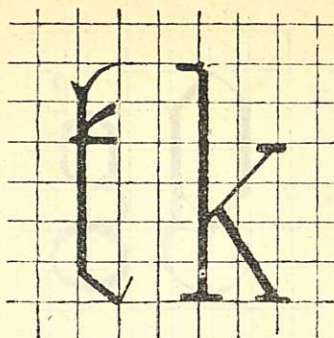
wah=ti, wah=din, tah=to, tah=dou, ma=to, ma=dou, tai=to,
 tai-dou, tau-ti, tau-din, tie-to, tie-dou, nei-to, nei-dou,
 mei=dän wah=din ma=ja ou hei=nä-la=dou wie=res=fä;
 tah-dou näh-dä ma-dou muo-dou; eh-din voit-taa
 tau=din; tie=dot ja tai=dot tah=dou saa=da it=sel=le=ni;

vaihdan yhden vahdin tähden,

pi, pa, pu, ap, up, py, po, pä, op, pii, pie, pui, pai, pau,
 pou, poi, pi-ha, pa-pu, py-hä, po-ra, pii-na, pie-ni,
 pui-ta, pai=no, pau=hu, poi=mi, pou=ta, ap=pi, pap=pi,
 nap-pi, lop-pu, op-pii, hap-po, sep-pä, se-pä, tuop-pi,
 tuo=pi, lep=pä on peh=me=ä puu; peip=po lait=toi pe=jän=jä
 pa-ju-pen-saa-seen; nap-pi pu-to-si po-jan pai-das-ta;
 py=hä=nä pap=pi saar=naa; pa=pe-ri on puh=das; pa=pe-ri-a
 teh-dään puus-ta;

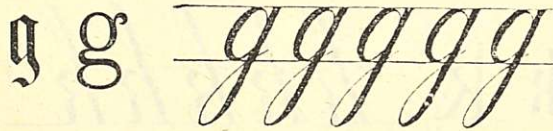
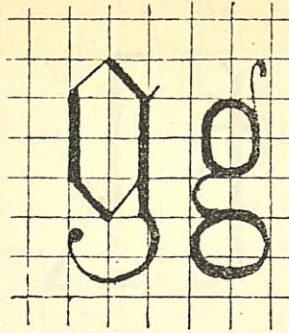
peijat piirustavat paperille,

k K *kkkkkk*

if, uf, of, fa, fy, fe, af, fo, fu, fi, yf, ef, faa, fee, fmu,
 ka-la, ky-lä, ke-rä, ko-ti, ku-va, ki-vi, uk-ko, ok-sa,
 af-fa, ef=ſyi, if=fu=na, pa=fo, pa=fo, taf=fa, taaf=fa, ſaf=ſi,
 jak-saa, jak-so, kuk-ko kie-kui lak-ka-puul-la; ket-tu
 fef=ſi fu=fon; fe=hui fuf=fo=a fau=niif=ſi; fut=ſui fuf=fo=a
 luok-sen-sa kie-ku-maan; kuk-ko us-koi ke-tun pu-heet;
 laſ=fe=u=ſi wief=faan luof=ſi; fa-ta-la fet-tu fop=pa=ſi
 ku-kon kyn-siin-sä; kat-ka-si kuk-ko-pa-ral-ta kau-lan;

kettu on viekas eläin,

lau=ka, lau=gan, hau=fi, hau=gen, hau=ko, hau=gon, wan=fi,
 van=gin, ran=ka, ran=gan, sän=ki, sän=gen, ken=kä,
 fen=gän, on=fi, on=gen, jäu=ky, jäu=gyn, je=tä on=pe=li
 po=jal=le ken=gät; poi=ka ot=ti lan=gon on=gen; poi=ka
 pyy=ti on=gel=la ah=ve=ni=a; pil=vi peit=ti au=rin=gon;
 sa=de a=joi po=jan on=ki=mas=ta; poi=ka pii=lo=u=tui hon=gan
 al=le; uk=ko=nen jy=räh=ti; hon=gan al=la on san=gen
 waa=ral=lis=ta ol=la uf=ko=sen jy=räh=del=les=jä; poi=ka
 muis=ti je=dän niin ja=no=neen; tu=li pois hou=gi=kos=ta;
 ja=la=ma löi hou=gan murs=fak=si; poi=ka pe=las=tui fuo=
 lemasta;

seppä olli rengin ongen,

B. S jot kirjaimet.

u

U

U

Uu=no on pie=ni poi=fa. Ur=ho on Uu=non to=we=ri. Uu=no ja Ur=ho o=wat ys=tä=wi=ä. Uu=ko=na he yh=des=sä leif=ki=wät. Uu=sein he ui=wat jär=ves=sä. Uu=mi=nen on hy=win wir=fis=tä=wää. Uu=des=saan he ei=wät me=ne sy=väl=le. Uu=se=as=ti voi=mat pet=tä=vät. Uu=tu=an=sa pyyh=ki=vät po=jat ruu=miin=sa kui=vak=si. Uu=pu=mus vai=ta=si hei=dät il=ta=sil=la. Uu=ni=kin al=koi hei=tä ah=dis=tel=la.

Uupuneina nukkuivat pojat.

Y

y

Y

Yr-jö pny-dys-te-li hyön-tei-si-ä. Yö tu-li. Yöl-lä
 len-te-le-wät yö-hyön-tei-set. Yö-le-pa-fot pny-tä-wät nii-tä
 jö-däf-seen. Yö-le-paf-fo jat-tui-fiu Yr-jön pny-dyf-seen.
 Yl-pe-ä-nä näyt-te-li Yr-jö saa-lis-taan. Yök-kö kop-
 pa-si Yr-jö-ä sor-mes-ta. Yr-jöl-tä pää-si pa-ha pa-
 rah-dus. Yök-kö pää-si va-pa-u-teen-sa len-tä-mään.
 Yl-pe-ys käy lan-kee-muk-sen e-del-lä.

Ylpeys oli Yrjöllä vikana.

D=li wii=mein=fin tul=lut tal=wi. Si=fin o=li pak=
 ka=si=a. Du=fi=lam=pi jää=tyi wah=waan jää=hän. D=li
 ja Du=ni sai=wat lu=wan men=nä luis=te=le=maan. Si=lö=
 fen puo=dis=ta os=ti=wat he luis=ti=met. Du=fi=lam=men
 kirk=kaal=la jää=lä he al=koi=vat kah=den luis=tel=la.
 Ont=to=sen Ot=to kat=se=li to=ve=ri=en=sa luis=te=le=mis=
 ta. Ot=ti=pa hän=kin luis=ti=men=sa ja yh=tyi tois=ten
 seu=raan. O=li=pa po=jil=la nyt san=gen haus=ka päi=vä.

Olli, Onni aj Otto riemuitsivat.

Mu-rin-fo nou=si aa-mu=si-l-la. Mi-no he-rä=si u=nes=
 taan. Mi-ti an-toi Mi-nol-le puh=taat waat=teet. Mi-no
 pu-fi waat=teet yl=ten=jä. Ma-mu=ru-fo=uf=sen lu-fi hän
 sit=ten. Äi-dil-le ja i-säl-le sa-noi hy-vän huo-me-
 nen. As-tui sen jäl-keen ruo-al-le. — Aut-te-li-pa
 Ai-no äi-ti-ä. Äi-din käs-kyt täyt-ti Ai-no ai-na
 i-lol-la. Ah-ke-ras-ti op-pi Ai-no läk-syn-sä. Ai-na
 hän ne kou-lus-sa o-sa-si-kin. Ah-ke-ruu-des-tan-sa
 sai Ai-no kii-tok-sen. Äi-ti ja i-sä ra-kas-ti-vat Ai-
 no-an-sa.

Ahkeruus kovan onnen voittaa.

D

S

N

Dii=lo=la o=li o=me=ni=a. Die o=li hän saa=nut Die=me=läs=tä. Die=me=län puu=tar=hu=ri an=toi o=me=nat Dii=lo=le. Dii=tä o=li nel=jä. Del=jäs=tä söi Dii=lo it=se yh=den. Dno toi=set hän jääs=ti si=ja=ril=leu=ja. Dii=lon si=sa=ri=a o=li=vat Nan=na, Nii=na ja Nyy=rik=ki. Nä=mät o=li=vat sii=vo=ja tyt=tö=jä. Nyt o=li=vat he vie=lä pie=ni=ä. Nan=na=la o=li i=kää kuu=si vuot=ta. Nii=na o=li ne=li=vuo=ti=nen. Nyy=rik=ki o=li kah=den vuod=den van=ha.

Niilo rakastaa sisariansa.

M

M

M

Möf-fi on pie-ni tu-pa. Met-sän reu-nal-la on Mie-lo-
 lo-sen möf-fi. Möf-fi-ä ni-mi-te-tään Mie-lo-laf-fi. Mus-ti
 o-li Mie-lo-lan foi-ra. Mat-ti o-li mö-fiu poi-fa. Met-
 fäs-fä o-li Mu-ta-lam-pi. Mu-ta-lam-men piut-ta o-li
 hie-non jään peit-tees-sä. Malt-ta-mat-to-ma-na kii-
 ruh-ti Mat-ti jääl-le. Mut-ta jää sär-kyi-kin. Mat-ti
 va-jo-si ve-teen. Mus-ti nä-ki Ma-tin hä-dän. Mus-ti
 aut-toi Mat-ti-a hen-gen hä-däs-sä.

Matti piti Mustia hyvänä.

S

I

I

S=fä neu=woi M=ma=ri=a. S=lol=la tot=te=li M=ma=ri i=sää. Su=fa o=li M=ma=riin si=sar. Su=faa=kin i=sä neu=woo. M=loin M=ma=ri ja Su=fa yh=des=sä lu=ke=wat. M=ma=ris=ta toi=woo i=sä it=sel=leen a=pu=lais=ta. Su=fa lupaa aut=taa äi=ti=ä. I=sän toi=vo Il=ma=ris=ta to=te=utuu. In=ka=kin täyt=tää äi=din toi=veet. I=sä ja äi=ti i=loit=se=vat lap=sis=taan. Il=ma=ris=ta ja In=gas=ta o=li muil=le=kin ih=mi=sil=le i=lo=a. I=sän=maal=len=sa=kin tuot=ti=vat he kun=ni=aa.

Isän neuvo on onnen aho.

S

J

J

Sou-lu-juh-la jou-tui. Sou-lu-a wie-te-tään See-
 jut-sen syn-ty-mi-sen muis-tof-si. See-sus on Su-ma-lan
 poi-fa. See-sus tu-li ih-mi-si-ä wa-pah-ta-maan. Sou-
 lu-na saar-na-taan fir-fos-sa See-jut-sen syn-ty-mi-ses-tä.
 Jou-lu-aa-mu-na var-hain me-ne-vät ih-mi-set kirk-
 koon. Jaa-kon ja Ju-hon van-hem-mat me-ni-vät myös
 kirk-koon. Jaak-ko ja Ju-ho-kin pää-si-vät mu-kaan.
 Juh-lal-li-se-na kai-kui kir-kos-sa lau-lu ja soit-to.
 Jou-lu-saar-nan muis-ta-vat he vie-lä-kin.

Joulu juhlista jaloin.

K

K

K

Kou-lu on kes-ke-lä ky-lää. Kou-lus-ja käy-dään op-
 pi-mas-ja. Kai-fil-la lap-sil-la on fir-jat. Sir-jois-ta
 o-pi-taan lu-ke-maan. Sir-joit-ta-maan o-pi-taan kou-
 lus-ja myös-fin. Sul-la-fin op-pi-laal-la on o-ma tau-
 lun-ja. Kair-fi lap-set las-ke-wat lu-fu-a tau-luil-la.
 Kir-joi-tus-vih-koi-hin kir-joi-te-taan te-räs-ky-näl-lä.
 Kou-lu-huo-neen sei-näl-lä on kart-to-ja. Kar-tois-ta
 o-pi-taan tun-te-maan mai-ta. Kaik-ki lap-set is-tu-
 vat kou-lus-sa hil-jaa. Ku-kin pa-nee mie-leen-sä
 o-pet-ta-jan neu-vot.

Kaarle käy koulua.

S

H

H

Han-nal-la on pie-ni nuk-ke. Han-nan nu-ken ni-mi on Hel-li. Hy-wä-nä pi-tää Han-na Hel-li-än-sä. Han-na leif-fii nu-fel-la. Haus-fas-ti fu-luu ai-fa leif-fi-es-sä. Heif-fi on Han-nan we-li. Hei-fil-lä on myös le-lu-ja. He-vo-nen on pa-ras niis-tä. Hei-kin he-vo-nen on teh-ty puus-ta. He-vo-sel-la hän rat-sas-taa. Har-voin jät-tää Heik-ki he-vo-sen yk-sin. Han-na tah-toi myös-kin leik-ki-ä he-vo-sel-la. Hän tar-jo-si Hel-li-ä vel-jel-leen he-vo-sen vaih-teek-si. Hy-vil-lä mie-lin suos-tui ve-li sii-hen.

Hyvät lapset leikkivät.

T T T

Tu-li ke-wät. Tuo-mo työs-ken-te-li ah-ke-ras-ti pel-lol-la. Tou-ko-kuus-sa kyl-wää Tuo-mo sie-me-net pel-toon. Toi-woo saa-wan-sa hy-wän sa-don syf-syl-lä. Toi-wos-sa ai-ka ku-luu. Tu-lee hei-nä-ai-ka. Tuo-mo lyö-pi wii-fat-teel-la hei-nää. Tuu-li ja au-rin-gou sä-teet kui-vaa-yat ne. Tal-vek-si tu-lee niis-tä ruo-kaa e-läi-mil-le. Tuol-la-pa on jo vil-ja-kin val-mii-na. Tuomol-le tu-lee kyl-lin vil-jaa. Ta-li-lan myl-lys-sä jau-he-taan vil-ja jau-hok-si. Tuo-mon per-heel-lä on nyt kyl-lin lei-pää. Työn-sä tu-lee näin pal-ki-tuk-si.

Työ miehen kunnia.

P

P

P

Puntar-has-ja o-li peip-po-sen pe-sä. Pe-säs-jä o-li
 pie-ni-ä mu-ni-a. Peip-po-nen hau-toi mu-nis-ta poi-ka-
 si-a. Pa-ha poi-ka löy-si pe-sän. Po-jan ni-mi o-li
 Paa-vo. Poi-ka ai-foi ot-taa mu-nat pe-säs-tä. Po-jan
 luo tu-li puu-tar-han hoi-ta-ja. Puntar-hu-ri fiel-si
 Paa-vo-a pa-haa te-ke-mäs-tä. Paa-vo ei to-tel-lut.
 Puu-tar-hu-rin men-ty-ä ot-ti Paa-vo mu-nat pe-säs-tä.
 Puun ok-sa sat-tui sil-mään. Paa-von sil-mä tu-li
 ki-pe-äk-si. Pal-jon tus-ki-a sai Paa-vo kär-si-ä.

Paha on pahan palkka.

R

R

R

Ruis wal-mis-tui pel-lol-la. Ru-kiin lei-fa-ji-wat
 Ruu-ra ja Ruif-ka. Ruis-ta lei-fa-taan sir-pil-lä. Ruis-
 lyh-teet we-det-tiin rii-heen. Riis-to-se-tä läm-mit-ti rii-
 hen. Ruis kui-wui rii-hes-sä. Ru-fiit pui-tiin raa-oil-la.
 Rie-tu-lan myl-lys-sä jau-het-tiin jy-vät' jau-hoik-si.
 Rau-ha-tä-ti pa-ni jau-hois-ta tai-ki-nan. Riik-ka
 lei-poi tai-ki-nas-ta lei-pi-ä. Ruis-lei-vät pais-tet-tiin
 uu-nis-sa. Ruo-ka-ai-ka-na lei-kat-tiin lei-pää pöy-
 tään. Ruis-lei-pä on ter-veel-lis-tä ja ra-vit-se-vaa.

Ruista kylvetään syksyllä.

S

S

S

Sep-pä te-ki Su-lol-le pie-nen kel-kan. Se-pä o-li Su-lon mie-les-tä oi-fein hy-wä. Se-tä-län Sa-fa-ri te-ki lu-mes-ta mä-en. Sii-tä Su-lo Sa-fa-ri-ferf-fun-sa fans-sa kel-kal-la las-fi-wat. San-gen haus-kaa o-li pojis-ta mä-es-tä a-las liu-ku-a. Sis-kon-sa kat-je-li-wat poi-kain hu-vi-a. Se o-li niin vie-hät-tä-vää. Sin-ne vii-mein Sai-ma ja Sii-vo-kin me-ni-vät. Su-lo las-ki en-sin Sai-man kans-sa. Sit-ten las-ki-vat Sa-ka-ri ja Sii-vo. Sil-lä ta-voin hu-vit-te-li-vat lap-set kau-van ai-kaa. Sit-ten läh-det-tiin ko-tiin.

Saima on Sulon sisar.

Q

L

L

Rau-ri ja Pyy-li kä-wi-wät kou-lu-a. Rau-ris-ta tun-
 tui se was-ten-mie-li-jel-tä. Voi-fo-a wuo-tees-ja o-li-fi
 mie-les-tään ol-lut pal-jo-a pa-rem-pi. Su-ke-a hän ei tah-
 to-nut muu-ten kuin pa-fos-ta. Vas-ke-a ei o-šan-nut e-des
 kym-me-neen-kään. Lais-ka-Lau-rik-si hän-tä sen-täh-
 den kut-sut-tiin-kin. Lyy-li o-li ai-na ah-ke-ra tyt-tö.
 Lu-ke-maan hän op-pi jo en-nen kou-luun me-no-an-sa.
 Las-ke-maan ja kir-joit-ta-maan op-pi kou-lus-sa. Lau-
 laa-kin hän o-sa-si oi-kein hy-vin. Lyy-li sai-kin
 ai-na hy-vän to-dis-tuk-sen.

Laiskuus on suuri pahe.

W

W

W

Wäi-nö löy-ji wäs-tä-rä-kin pe-sän. Wil-le fer-toi
 Wäi-nöl-le wäs-tä-rä-fis-tä. Wäs-tä-rä-f-i on lin-tu. Wäs-
 tä-rä-fit muut-ta-wat tal-wef-ji tääl-tä pois. Wäs-tä-rä-f-
 fi-ä sa-no-taan jen-täh-den muut-to-lin-muf-ji. Wäs-tä-rä-
 fit syö-wät pel-lol-ta wa-hin-gol-lis-ten hyön-teis-ten touf-
 ki-a. Var-je-le siis wäs-tä-räk-ki-ä. — Var-pu-nen on
 myös lin-tu. Var-pu-set o-vat tal-vel-la-kin tääl-lä.
 Va-hin-gol-li-si-a touk-ki-a ne syö-vät. Voit-han siis
 var-pus-ta-kin suo-jel-la. Var-pus-ta kut-su-taan myös
 sirk-ku-sek-si.

Wäinö totteli Willeä.

E

E

E

E-nol-la on pie-ni tyt-tö. E-nou tyt-tä-ren ni-mi on El-ma E-lii-na. E-wa hoi-taa El-maa. Ei o-saa El-ma wie-lä pal-jo-a. E-n-sin op-pi hän lau-su-maan muu-ta-mi-a ja-no-ja. Ei-len hän jo al-koi kä-wel-lä. E-nem-pää ei E-lii-na wie-lä o-saa-faan. Ei-hän ku-faan pie-ne-nä pal-jo-a tie-dä. Eh-tii-hän El-ma-kin vie-lä kas-vaa ja op-pi-a. E-nem-män hän sit-ten tu-lee tie-tä-mään. E-no-ni ra-kas-taa pik-ku El-maan-sa. E-rin-o-mai-sen hy-vä tyt-tö on-kin pik-ku El-ma E-lii-na serk-ku-ni.

Eilen näin Eliinan.

a, d, e, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r,
 s, t, u, w, y, ä, ö.

a, d, e, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, r,
 s, t, u, w, v, y, ä, ö.

A, E, H, I, J, K, L, M, N, O, P,
 R, S, T, U, W, Y, Ä, Ö.

A, E, H, I, J, K, L, M, N, O, P, R, S,
 T, U, W, V, Y, Ä, Ö.

a, d, e, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p,
 r, s, t, u, v, y, ä, ö.

A, E, H, I, J, K, L, M, N, O,
 P, R, S, T, U, W, Y, Ä, Ö.

Suokaus.

O Jumala,
 Suo apua
 Sun lapsellesi armosta!
 Niin halulla
 Woin oppia,
 Ja aina kiittää Sinia,
 O Jumala!

Sujuwa lufu.

1. Jumalasta.

Jumala on juuri. Jumala on hyvä. Hän on luonut taivaan. Hän on luonut meren. Hän on luonut maan. Hän on luonut sinut. Kiitä Jumalaa. Rakasta Jumalaa. Tottele hänen käskyjäänsä. Jumala olkoon kiitetty.

Me olemme Jumalan lapset. Me katselemme hänen tekojansa. Me ihmettelemme hänen wiisauttansa. Me kummarramme hänen suuruttansa. Me ylistämme hänen hywyttäänsä. Jumala siihen armonsa antakoon. Jumala antakoon meille oikean nöyryyden. Jumalan pelko on wiisauden alkku.

2. Isä ja äiti.

Jumala on henki. Häntä emme voi nähdä. Mitenkä oppisimme häntä rakastamaan? — Meillä on isä ja äiti. He owat Jumalan sijaisia maan päällä. Rakastakaamme isää ja äitiä. Totelkaamme heitä mielellämme. Tätä tahtoo meiltä Jumala. Näin me rakastamme Jumalaa.

Di kuinka hyviä owat isä ja äiti. He tekewät työtä ahkerasti. Työlläänsä saawat he meille ruokaa ja vaateteita. He opettawat meitäkin työtä tekemään. He opettawat meitä rukoukseen Jumalaa. Sinuaa ja suojele, hyvä Jumala, rakasta isää ja äitiä!

3. Pikku Piisa.

Piisa on sisareni. Hän on aiwan pieni. Hän ei käwele. Hän kouttaa. Hän ei puhu. Hän loruaa. Nau-
raa hän osaa. Hautotella hän osaa. Niivastella hän osaa.
Se ei ole suuri oppi. Pieni lapsi ei osaa enempätä. Sui-
retkin owat ennen olleet yhtä pieniä. Wäkewätkin owat
kerran olleet yhtä heikkoja. Oppineetkin owat kerran olleet
yhtä tietämättömiä. Kyllähän ruumiimme kasvaa. Unta-
koon Jumala sielummekin kasvaa. Jumala siunatkoon
Piisaa. Kyllä hän on hyvä.

4. En ole liian pieni.

En ole liian pieni
Lapsesi Jumalan,
Hänen käskyjängä
Mieli noudattaa.

En ole liian pieni
Kuuliaisena
Hollän isän, äidin
Olla lapsena.

En ole liian pieni
Enkä halpakaan
Temppelinä Pyhän
Sengen olemaan.

En ole liian pieni
Kodin waloksi,
Joka Jesuksesta
Niemiin kertoopi.

5. Mummo.

Mummo on niin hyvä meille lapsille. Mummo opettaa meitä. Hän näyttää, miten sukkaa neulotaan. Hän opettaa kerimään lankaa kerälle. Hän neuvo paikkaamaan vaatteitamme.

Mummo on niin hyvä meille lapsille. Mummo kysyy: „Onko teillä nälkä?“ Hän antaa meille voileipää. Tuopissa tuo hän maitoa.

Mummo kutsuu meidät luokseen. Hän osaa monta

kaunista kertomusta. Hän kertoo meille Jumalasta. Hän kertoo meille Jeesuksen ihmetöistä. Hän opettaa meille rukouksia. Hän veisaa kanssamme virsiä. Me rakastamme mummoa. Jumala siunatkoon mummoa!

6. Aamu ja ilta.

Aamu tulee. Aurinko nousee. Linnut visertävät puissa. Isä ja äiti nousevat ylös. Lapsetkin heräävät unestaan. Kaikki kiittävät Jumalaa yön levosta. Rukoilevat myöskin siunausta päivän töille. Isä menee pellolle. Äiti menee läävään. Lapset lukevat läksyjään. Kaikki ovat toimessa.

Iltasilla laskee aurinko. Silloin tulee pimeä. Isä ja äiti tulevat työstä. Lapsetkin ovat väsyneet. Äiti panee illallisen pöydälle. Syötyä lukee isä luvun Raamatusta. Sitten veisataan virsi. Kaikki menevät levolle. Jumala pitää huolen nukkuvista.

7. Iltasilla.

Mikä nyt tuli silmille? Ne eivät pysy enää auki, ne ovat väsyneet. Mitä sanovat kädet? Näin ne sanovat: „Me olemme leikkineet koko päivän: olemme leiponeet savileipiä; olemme ajaneet keppihevosta; olemme kirjoittaneet, piirustaneet; olemme kannelleet sairasta nukkea. Me olemme myöskin ommelleet ja neuloneet sukkaa. Nyt me tahdomme levätä.“ —

„Mutta minä en tahdo vielä mennä vuoteelle“, sanoi suu, tuo pieni suu, joka ei koko päivässä levännyt.

„Vai niin“, sanoivat pienet korvat, „luuletko huomennakin nukkuvasi niin kauvan, kuin tänään teit? Ja jos sinut herätetään, niin itket sitten. Sitä ei ole meidän hauska kuulla. Tule vaan kauniisti mukaan!“

„Pois kengät!“ sanoivat jalat. „Pikku lapsemme, nämä varpaat, eivät ole levänneet yhtään koko päivässä.“

„Emmekö me saisi nähdä maailmaa ensinkään?“ sanoivat sääret. „Pois sukat päältämmel!“

Kohta olivat kaikki lepäämässä. Pieni suu koetti vielä jonkun aikaa olla liikkeessä. Mutta pian senkin täytyi taipua ja olla hiljaa.

8. Tuutu-laulu.

Nuku pienokainen,
Nuku lapseni!
Enkel' armas taivahainen
Valvoo luonasi.

Hepo hirnakoipi,
Nuku armahin!
Kuules, kulkuset jo soipi,
Tulee isäkin!

Vokki suriseepi,
Nuku kultanen!
Äiti sulle kehräileepi
Paidan liinaisen.

Nuku pienokainen
Kultanuppunen!
Isän, äidin ainoainen,
Vaivu unehen!

9. Tärkeä sy.

Rahantapainen poika wiettelä pienä toweriaan ottamaan puusta omenia.

„En ota, isä on kieltänyt“, sanoi pikku Matti.

„Isäsi on niin hyvä, ei hän sinua rankaise, waikka jaisikin tietää sinun ottaneen omenia“, sanoi wiettelijä.

Matti wastasi: „Senpätähden en teekään mitä isäni kieltää, kun hän on niin hyvä minulle. Tottelemattomuudellani saattaisin isäni murheelliseksi ja se olisi minulle juuri rangaistus.“

10. Pakkittse paħa hywällä.

Eräänä päivänä juoksi pikku Elli iloisena äitinsä luokse. Ellillä oli muutamia isoja omenia.

„Mistä sinä sait omenia?“ kysyi äiti.

„Kummi-täti antoi ne minulle“, vastasi Elli. „Olipa niitä minulla vielä enemmänkin, mutta minä annoin niistä muutamia pois.“

„Kenelle sinä niitä annoit, Elliseni?“

„Minä annoin eräälle koulutoverilleni, joka usein tekee minulle koulussa kiusaa. Sillä tavoin minä tahdoin näyttää hänelle, etten ole vihainen, vaan soisin hänelle kaikkea hyvää.“

Niti kiitteli Elliä ja neuvoi aina olemaan niin hyvä.

11. Jumala näkee.

Wäinö ja Helli olivat kerran kahden kotona. Silloin sanoi Wäinö: „Tule, siskoni! Etsikäämme jotain oikein hyvää syödäksemme!“

Helli vastasi: „Minä tulen, jos waan tiedät paikan, missä meitä ei kukaan näe.“

„Lähdetään maitohuoneeseen. Siellä on kermaa wadissa. Juodaan sitä!“ sanoi Wäinö.

Helli sanoi: „Naapuri hakkaa pihassa puita, hän näkee meidät.“

„Tule sitten keittiöön“, sanoi Wäinö. „Siellä on kaappissa hunajaa. Syödään sitä. Sekös maistuu hyvältä!“

„Ei“, sanoi Helli, „naapurin waimo istuu ikkunan ääressä kehäämässä ja näkee sieltä.“

„Mennään sitten kellariin omenoita syömään. Siellä on pimeä, eikä siellä meitä kukaan näe.“

Helli vastasi: „Wainö parka! Ujatteleppas, etkö muista löytyvän semmoisen, joka näkee meidät pimeässäkin?“

Wainö punastui häpeästä ja sanoi: „Muistan, sisareni. Semmoinen on Jumala. Hän näkee pimeässäkin.“

12. Koululasten rukous.

Siunaa, Jeesus, töitämme,
Ohji askareemme,
Neuvo, että kaikki ne
Taitavasti teemme!

Pelko silloin poistuiji,
Kammo karffoaiji,
Siiveikji seuraji
Tavat taiwuttaji!

Tule kansja kouluhun,
Istu keskellämme,
Mutta meitä aina, kun
Näet eshywämme!

Muta, Jeesus armahin,
Opisj' ollessjamme,
Kouluhun, kotihinkin
Kulje kerallamme!

13. Vaikeata lapsille.

Pienen Ilmarin mielestä ei maailmassa ollut mitään sen vaikeampaa kuin se, että iltasilla piti mennä nukkumaan. Elma siskonsa oli siinä asiassa aivan samaa mieltä hänen kanssaan.

„Minä tahtoisin olla kuussa, silloin saisin valvoa koko yön“, sanoi eräänä iltana Ilmari isälleen.

„Tahdotko sinä kasvaa suureksi?“ kysyi isä.

„Tietysti, minä tahdon tulla niin suureksi ja väkeväksi kuin isäkin“, sanoi Ilmari.

„Ja minä tahdon tulla niin suureksi kuin äiti“,
sanoi pikku Elma.

„Senpätähden teidän pitää mennä iltasilla aikai-
semmin nukkumaan, jotta kasvaisitte suuriksi ja vah-
voiksi.“

„Minä makaan koko yön ja päivänkin, sitten tu-
len oikein suureksi“, sanoi Elma.

„Ei, lapseni, joka taas nukkuu liian kauvan, se
tulee veltoksi ja laiskaksi. Isä ja äiti tietävät, kuinka
kauvan te tarvitsette nukkua, ettei tulisi paljon eikä
vähän. Hyvää yötä, lapseni! sanoi isä.

Kohta nukkuivatkin lapset ja lepäsivät rauhassa.

14. Tip ja Tap.

Toivo oli vielä pieni, niin pieni, ettei osannut
puhellakaan muuta kuin „loko-loko“ ja „pam-pam-
pam“. Kävellä hän jo osasi. Pikku jaloillaan hän
kävellä tassutteli ympäri huonetta päivät pitkät.

Kun pikku Toivo väsyi, tuli hän tädin luoksi.
Täti otti hänet syliinsä lepäämään.

„Joko ne pikku hevoset väsyivät?“ sanoi täti.

„Mitkä pikku hevoset?“ kysyi Väinö veikko.

„Kas vaan; Väinö veikko ei tiedäkään, että Toi-
volla on tässä kaksi hevosta“, sanoi täti osottaen
Toivon pieniä jalkoja. „Tämän hevosen nimi on Tip,
ja tämän toisen nimi on Tap. Ja täti nosteli Toivon
jalkoja vuoroon ylös ja alas sekä lauloi:

„Tip, Tap, Tip, Tap, sukkelat, Toivon ratsut ravaavat,
Tip, Tap, väsyneinä nuo, Tuovat Toivon tädin luo.

Tip, Tap, Toivon tossukat, Kerran vielä kasvavat,
Tuskin tädin helmaan nuo Toivoa ne silloin tuo.“

15. Äitiä autetaan.

„Äiti, minä tahtoisin nyt auttaa sinua, anna minulle jotain työtä“, pyysi pieni Siivo.

Äiti oli ostanut kaulavaatteen Siivolle. Se oli päärmettävä. Äiti antoi neulan ja rihmaa sekä näytti

miten kaulavaate päärmetään. Siivo alkoi päärmetä kaulavaatteen reunoja.

Siinä istui nyt Siivo ja ompeli oikein ahkeraan. Toisinaan meni rihma solmulle. Silloin Siivo selvitteli solmun ja alkoi ommella taas.

Lupasipa äiti antaa Siivon ommella esiliinan, joshän vaan hyvin

päärmeää kaulavaatteen. Ja hyvästi se varmaan tuleeekin, kun Siivo niin mielellään ja niin ahkerasti ompelee.

16. Tuomisia.

Isä läksi Tuutarihin,	Isännälle uusi turkki!
Veikko vieri Wiipurihin,	Mitäpä isä minulle?
Tule, isä, Tuutarista.	Minulle samettimyssy.
Viere, veikko, Wiipurista.	Mitä mulle veikkoseni?
Tuo pojalle puolabattu,	Veikkoni koriat kengät.
Tyttärelle tyynyverka,	Tahi uusi verkatakki.
Emännälle koppakengät,	

17. Paavon ylpeys.

Paavon nutun hihassa oli paikka. Toiset pojat nauroivat ja kutsuivat häntä „Paikka-Paavoksi“. Paavo ei ollut siitä millänjäkään.

„Miksikä sinä et puolusta itseäsi?“ kysyi Paavolta eräs toveri. „Jos minua noin pilkattaisi, kyllä minä heidät opettaisin. Sinä naurat waan etkä edes pahastukaan.“

„Miksikä minä pahastuisin“, vastasi Paavo. „Minä olen iloinen, kun minulla on niin hyvä äiti, joka paikkaa ja parjii waatteeni. Olenpa ylpeäkin äidistäni.“

18. Mitä sanoi kello?

Tornikello löi neljä lyöntiä. „Mitä, mitä sanoi kello?“ kysyi pikkunen Suho ja katsoi wafawasti äitiänsä silmiin.

„Kello sanoi: mennyt — mennyt!“ vastasi äiti lempeästi.

„Mitä on mennyt?“

„Taasen yksi tunti, lapseni.“

„Mikä on tunti?“

„Se on valkosiipinen sanansaattaja, jonka Jumala lähettää meiltä jokaiselta kysymään, mitä me teemme ja sanomme, mitä me tunnemme ja ajattelemme.“

„Mihin se on mennyt, äiti?“

„Se meni takaisin Jumalan luokse. Kun se tuli, olivat sen siivet puhtaat ja valkeat kuin lumi; kun se meni takaisin, oli siipiin merkitty kaikki, mitä me teimme ja sanoinne, ajattelimme ja tunsimme, kun se oli luonamme. Oi, poikaseni, kuinka onnellisia olisimme, jos Jumala voisi mieltäsi siihen, mitä tuon sanansaattajan siipiin on meistä merkitty.“

Juho alkoi miettiä itseksensä. Tiedätkö mitä Juho silloin mietiskeli?

19. Rukoile ja tee työtä.

Kaksi poikaa kävi samassa koulussa. Yksi oli ahkera ja kuunteli tarkkaan opettajan sanoja. Sen vuoksi hän aina osasi läksynsä. Toinen oli laiska ja huolimaton; opettaja torui häntä usein.

Kerran kysyi laiska ahkeralta: „Kuinka sinä aina osaat läksysi?“

„Minä rukoilen Jumalalta apua“, vastasi toveri.

„Vai niin! Nyt teen minäkin aina niin!“ sanoi laiska.

Mutta ei seuraavanakaan päivänä laiska poika osannut läksyään. Opettaja nytkin torui häntä. Hän sanoi ahkeralle: „Sinä valhettelit! Minä rukoilin Jumalaa enkä kuitenkaan osannut yhtään sanaa.“

„Mutta luitko sinä myöskin ahkerasti läksyäsi?“ kysyi toweri.

„En. Tarvitseeko sitten vielä lukeakin, waikka rukoilee Jumalaa?“

„Tarvitsee kyllä“, sanoi ahkera. „Meidän täytyy olla ahkerat, ja jos sitten rukoilemme Jumalaa, niin hän auttaa meitä.“

20. Kouluun käynti.

Kuin hausk' on aamuilla,
Kun pääsen kouluhun!
Nopeesti silloin noujen
Ja pian pukeun.
Ja koutti kainaloss'a
Kun tietä astelen,
Niin oupa kuin jo oisin
Mies miesten wertainen!

Ja towereita sitten
Kun matkall' yhtyy wain,
Kuin sotamiehet silloin
Astumme parittain.
Ja joukon johtajana
Ou urho uljahin,
Ja toiset peräsjänä
Käy marsšiaskelin.

Waan leikki loppuu kohta,
Kun kouluun saavutaan,
Nyt paikallensa kaikki
Ja työhön ahkeraan!
Ja opetusta kuulla,
Lukua, kirjoittaa
Ja kelpo järjestykseen
Nyt totutella saa.

Hauk' oli kouluun tulla,
Ou hauska koulutyö,
Waan hauskemp' on kuin hauska,
Kun kello kaffi lyö.
Nyt siunaus ja sitten
Kotihin marsšimaan!
Ou päivän työ nyt tehty
Ja siitä riemuitaan.

21. Ville.

Pieni poika, jonka nimi oli Ville, söi eräänä päivänä päivällispöydässä enemmän kuin tavallisesti muulloin. Hänen äitinsä kysyi:

„Miksi minun poikaseni syö tänään niin paljon?“

Ville ei virkkanut mitään. Silloin sanoi pikku Aate veli: „Minäpä tiedän, minkätähden.“

Nyt meni Aate äidin luo ja kuiskasi äidin korvaan — mutta teki sen niin kovaan, että toisetkin kuulivat: „Ville ei syönyt aamiaistaan, hän antoi sen pienelle kerjäläispöjälle.“

Ville punastui, mutta äiti sanoi: „Ville on hyvä poika.“

22. Jos minä olisin . . .

„Jos minä olisin kuningas“, sanoi Antti, „rakentaisin minä itselleni niin korkean hovin, että se ulottuisi pilviin asti.“

„Ja minä“, sanoi Aatu, „teettäisin itselleni vaatteet kullasta ja hopeasta.“

„Ja minä“, puheli Pekka, „söisin joka päivä omenia ja rinkeliä.“

„Ja minä“, lausui pikku Liisa, „minä antaisin kaikille köyhille rahaa, jolla saisivat ostaa ruokaa ja vaatteita.“

— Mitä sinä tekisit?

23. Soma nuketetaan.

Lyylin nimipäivä läheni. „Mitähän täti tuonee nyt minulle nimipäivälahjaksi?“ tuumiskeli Lyyli.

Sitä ei hän vielä tietänyt. Jotain mieluista se vaan on, sen hän tiesi.

Kun sitten odotettu päivä tuli, tuli tätikin. Tervehdittyään ja onnea toivotettuaan antoi täti Lyyli käärön. Mitähän siinä on? Lyyli kiiruhti heti käärröä aukaisemaan.

„Äiti, äiti, katsos miten kauniin nuken täti toi! Silmät ovat siniset, tukka kihara . . . Ai, kuinka soma se on! Kiitoksia täti!“ huudahti Lyyli iloissaan. „Täti, mikä tämän nimi on?“

„Sinä saat itse antaa sille nimen“, sanoi täti.

„Kun tämä on näin soma, niin olkoon Soma nimensäkin“, sanoi Lyyli ja niin sai nukke nimen.

Hyvänä piti Lyyli Soma-nukkeansa. Milloin vaan jouti, leikki Lyyli nukella.

Mutta väsyhän se Somakin, ajatteli Lyyli. Hän pani nuken tuolille nukkumaan, tuuditteli sitä ja lauloi:

„Nuku, nuku, nurmilintu,
Väsy, väsy, västäräkki,
Nuku nurmelle hyvälle,
Vaivu maalle valkiaille.
Tule uni uunin päältä,
Käy nyt Soman katkyehen,
Pienen tytön peittosihiin,
Vakahaisen vaatteisihiin.“

24. Lapsellista.

Mummo kertoi tarinoita: Kuinka kissa kirnus voita;
Kuinka karhu kasken kaatoi, Miehen mieliks' huhdan raatoi;
Kuinka kettu viekasteli, Toisen toiminnasta eli;
Kuinka jänö nauruun ratkes, Ripsis, rapsis — huuli katkes;

Kuinka jättiläinen loikki Suuren, syvän järven poikki;
 Kuinka hölmö teki talon, Säkissä vei siihen valon;
 Kuinka ukko kiipes puuhun, Hopsis, kopsis, hyppäs kuuhun;

„Onpa kaiketi ne totta“, Pilpotteli pikku Lotta.
 Vaan kun mummo sivumennen Virkkoi ollehensa ennen
 Lotan laisna, Lapsukaisna,
 Lausui Lotta: „Enpäs vaan, Minä tuota uskokaan!“

25. Hämähäkki.

„Äiti, äiti! Katso pas, kuinka kunnis werkko on täällä nurkassa“, huusi pikku Anni eräänä aamuna. „Ah, miten hieno ja soma se on! Äiti, kuka sen yöllä sinne pani; illalla ei tässä ollut mitään?“

„Sen futoi hämähäkki yöllä sinun maatesfasi“, vastasi äiti.

„Mitä hämähäkki werkolla tekee?“ kysyi Anni.

„Se pyytää kärpäsiä ja itikoita, joita se sitten syö. Kas, nyt lensi werkkoon kärpänen. Näetkös, nyt kehää hämähäkki kärpäsen ympärille lankaa. Kärpänen ei voi enää liikuttaa jalkaansaakaan. Nyt se wie saaliin pesäänsä ja imee siitä nesteen.“

„Hyi, tuota roswoa!“ huudahti Anni. „Mitä se ei tee werkkoansa ulos ja pyydä siellä kärpäsiä? Mitä se tekee tänne, josja minä leikin?“

„Se koettelee, miten huomaawainen minun pikku Annini on ja siivoaako tyttöseni joka aamu huonetta“, selitti äiti.

„Mistä se hämähäkki sitten saa tietää, josko minä siivoan?“ ihmetteli Anni.

„Jos sen werkko misjä saa jäädä nurkkaan koskematta, niin tietää se, ettei siinä talossa huoneesta tomua puhdisteta.“

„Kas sitä weitikkaa! Kyllä minä sinulle näytän. Saat mennä täältä ulos saalistasi pyytämään!“ Sen sanottuaan pyyhkäsi Anni werkon pois.

26. Suinka welli tuli paremmaksi.

„Tässä wellissä on niin vähän maitoa, en minä tätä voi syödä“, sanoi pieni Orjö päivällistä syödessään. Hän pani lusikkansa pois.

„Matajeksi saat parempaa welliä“, sanoi äiti.

Miti meni pellolle kaimamaan perunoita. Orjökin oli pellolla koko iltapuolen päivää ja auttoi äitiä.

Matajilla kotiin tultua oli Orjolla nälkä. Miti pani Orjön eteen wellikupin. Orjö maistoi ja sanoi: „Mi, miten hyvää welliä äiti nyt antoi.“ Hän söi sitä koko kuppillisen.

Miti naurahti ja sanoi: „Se on samaa welliä, jota päivällisellä et tahtonut syödä. Nyt maistuu sinulle hyvältä siksi, kun olet ollut iltapäivällä ahkerassa työssä.“

27. Syksyllä.

„Siä, miksi päästykset lentelevät nyt suurissa joukoissa?“ kysyi Hilma eräänä päivänä.

„Ne aikovat lähteä täältä pois“, vastasi isä.

„Mikset päästykset lähtevät täältä pois?“ kysyi Hilma surumielin, sillä hän rakasti kaikkia pikku lintusia.

„Nyt loppuu kesä ja tulee syksy. Syksyllä ovat säät kylmiä ja päästykiltä loppuu ruoka; syksyn kylmät tappavat hyönteiset, joita päästykset syövät. Eipä päästykset itiekään jaksaji kestää kylmiä ja

pakkasia. Paljon muitakin lintuja, jotka syöväät hyönteisiä, lähtee kejän loputtua lämpimämpiin maihin. Siellä niillä on ruokaa, eikä niiden tarvitse pakkajella paleltua."

„Woi, kuinka itävä nyt tulee, kun pikku lintusetkin lähtewät pois“, huokasi Hilma.

„Odotahan, tyttöjeni, kyllä saat ajan rattoa. Tänä syksynä pääset finäkin kouluun; siellä ei ahkeroilla lapsilla ole ollenkaan itävä“, lohdutteli isä.

„Minä pääsen kouluun, minä pääsen kouluun!“ riemuitfi Hilma, taputteli ilosta käsiään, wieläpä hyppi yhdellä jalallakin.

Kohta alkoivatkin puhaltaa kylmät tuulet. Öillä oli pakkasia. Pikku lintuja ei enää näkynyt. Lapset alkoivat koulun käyntinsä. Riemumielin kiiruhti Hilman kouluun.

28. Syysalla.

Rati-riti-ralla,
 Käwi syksyhalla —
 Kuuraparta, tuisfutukka,
 Lumiviitta, härmäjuukka —
 Rati-riti-ralla,
 Semmoinen se halla!

Rati-riti-ralla,
 Mitä teki halla?
 Buhui metsät puhtahiksi,
 Jääti järwet kantawiksi.
 Rati-riti-ralla,
 Sitä teki halla.

Rati-riti-ralla,
 Mistä tuli halla?
 Tuolta Pohjan tunturilta,
 Lapin lasten laitumilta.
 Rati-riti-ralla,
 Sieltä tuli halla!

Rati-riti-ralla,
 Sywin teki halla!
 Saapi lapset lasketella,
 Luintella ja lauleskella:
 Rati-riti-ralla,
 Kiitoksia halla!

29. Orava ja susi.

Susi makasi puun juurella. Orava hyppi puussa oksalta oksalle. Oksa katkesi ja orava putosi suden päälle. Susi heräsi ja koppasi oravan kiinni. Orava pelästyi ja alkoi rukoilla sudelta armoa. Susi sanoi:

„Minä armahdan sinua, jos sanot minulle, kuinka te oravat voitte aina olla iloiset. Me sudet emme voi milloinkaan iloita.”

„Salli minun kiivetä puuhun, niin minä sieltä sanon sen sinulle”, sanoi orava. Susi päästi oravan irti. Heti kiipesi orava ylös oksalle. Sieltä sanoi: „Me emme tee kenellekään pahaa, siksi me voimme olla ilosia. Mutta te sudet aina vainoatte heikompia, siksi ette voikaan iloa tuntea.”

30. Lammas.

Pikku lampaalta kerittiin villa. Nyt se näytti niin surulliselta. Sille tuli vilu ja koko ruumis värisi. Sen näki hyvä Jumala taivaassa. Hän sääli lammasta ja lähetti maahan auringonpaisteen ja lämpimän. Lammas tuli taas iloiseksi, ei sitä enää värisyttänyt.

Poika leikitteli iloisena koko kesän. Tuli syksy. Kylmä tuuli puhalteli ja luntakin sateli. Poika ei päässytäkään enää leikkimään. Ikävissään istui hän ikkunan luona ja katseli ulos. — Äiti kehräsi lampaan villasta lankaa. Langasta neuloi äiti pojalle villapaidan ja sukat. Poika puki ne ylleen ja pääsi taas ulos. Nyt tuntui lämpöiseltä. Hän kiitti hyvää Jumalaa, joka loi lampaan ihmisen hyväksi.

31. Kummitus.

Inkerin äiti sanoi: „Inkeri, mene ottamaan keittiöstä lautanen. Se on parvella oven vieressä.“

Inkeri meni keittiöön. Keittiössä oli pimeä. Inkeri tuli takaisin, vapisi ja oli vaalea; lautasta ei hän tuonutkaan.

„Äiti, äiti, keittiössä on kummitus!“

„Voi sinua, pikku hölmöä“, sanoi äiti. „Tule minun kanssani.“ Äiti otti kynttilän ja läksi keittiöön. Inkeri seurasi äitiänsä ääneti, tuskin uskalsi hengittäääkään.

Keittiössä oli tuolilla valkea pyyhinliina ja kuu paistoi ikkunasta pyyhinliinaan. Siinä se oli koko kummitus. Äiti nauroi Inkerin tyhmää pelkoa; toiset ihmiset nauroivat myöskin ja nauroipa sitte Inkeri itsekin.

32. Sääsکی ja mehiläinen.

Sääsکی päivän kesäisen
Lauloi, soitti, iloiten;
Mehiläinen toimessaan
Hyöri, pyöri ahkeraan.

„Nauti, laula, leikitse!“
Sääsکی vastas' hänelle,
„Turhaan hyörit, pyörit vaan,
Kun et nauti milloinkaan!“

„Lopeta jo laulusi“,
Mehiläinen varotti:
„Talveks' etkö einettä
Aio koota, ystävä?“

Tuli talvi — surkea
Sääsken kohtas' kuolema;
Mehiläinen pesässään
Istui, nautti säästöjään.

Hyv' on sääsken iloisuus,
Mehiläisen ahkeruus;
Mutta kaikkein parahin,
Kun ne sull' on kumpikin.

33. Opi odottamaan.

Pieni kanapoikainen oli oppinut odottamaan; mutta hänen veljensä, tuo pieni kuffopoikainen, ei osannut odottaa.

Kewäällä kävelivät kumpikin tarhasssa. Siellä kasvoi marjoja, mutta ne olivat vielä raakoja. Sisar sanoi: „Älä syö, veikko, raakoja marjoja. Odota, kun ne kypsyvät, sitten saat syödä.“

Mutta kuffopoikainen ei osannut odottaa. Hän nokki ja nokki; söi niin paljon, kuin vaan juinkin söpi kuffopoikaisen pikku kumpiin. Ja niin sai hän watsansa fipeäksi.

Ai, ai, miten pahasti pani watsassa! Woi, woi, miten siellä nipistelee! Kana-äiti keitti jairaalle hifiteetä ja pani laastaria watsalle. Muutoin olisi pieni kuffopoikainen ehkä kuollut. —

34. Opi odottamaan.

(Jatkoa.)

Kun kuffopoifanen parani, oli jo kestä. Hän käveli kuumana päivänä taaskin sijarensa kanssa. Alkoipa janoa. He tulivat lähteelle. „Odotta, veljeni! Älä juo kuumana ollessasi. Odotta, kunnes jäähdyt.“

Mutta kuffopoifanen ei odottanut. Hän joi kylmää wettä, waikka oli kuuma ja hifinen. Siitä tuli hywin kipeäksi rinta, watsa ja koko ruumis. Kantamalla täytyi saattaa hänet kotiin. Kos hän olisi ollut wanha kuffo, olisi hän heti paikalla kuollut.

Tulipa lääkäri. Hän kyllä pelkäsi lääkäriä, niinkuin pienet, tyhmit kuffopoifaset aina tekewät. Waan se ei auttanut. Kuffoijä piti pojän nokkaa auki ja kana-äiti kaatoi jushun lääkettä, niin hapanta, niin hapanta.

35. Opi odottamaan.

(Jatkoa.)

Hywin kauan sai kuffopoifanen olla sijässä. Mutta odottamaan hän ei vielääkään oppinut. Kun hän taas pääsi ulos, oli jo syksy. Hän meni sijarensa kanssa joelle. Joki oli wasta eilen jäätynyt; jää oli vielä hywin hieno. Kuffopoifasen mieli teki mennä luistelemaan, waikk'ei ollut lupaakaan pyytännyt.

Kyllä sijar mytkin warotti, mutta siitäkös tuhma ja wallaton kuffopoifanen olisi wälittänyt. Hän meni jäälle. Mutta jää särkyikin ja hän putosi jokeen.

Paljon kansaa riehki joelle ja kulkupoikana vedettiin ylös. Mutta se oli jo kuollut. Pieni kanapoikana itki katterasti, kun hänellä oli semmoinen veli, joka ei oppinut odottamaan.

36. Pienille tyttösille.

1. Annalle.

Kunles, Anna:
Sinä kannat
Kotiafi
Koulustafi
Ei waan tieto,
Tahi taito,
Mutta näytös
Opistafi
Parhain oltoon
Hyvä käytös.

2. Helmille.

Muistiwärshyn,
Tyttö kulta,
Saat jä multa
Kirjahesi,
Jonka piirrän
Muistaaksesi:
Woittaa paljon
Jos on kellä
Mieli nöyrä,
Sydän hellä.

3. Elmale.

Jumala on
Turwa parhain:
Luota siihen
Sä jo warhain,
Hän ei meitä
Koskaan heitä. —
Sitä lähin,
Piffu Elma,
Turwasi on
Midin helma.

37. Kaivossa.

Repo käyskeli iltasilla kuun valossa. Hän tuli kaivolle, pysähtyi ja katsoi kaivoon. Siellä näki hän kuun kuvastuvan. „Kas, tuolla on juusto“, ajatteli repo ja alkoi miettiä, miten pääsisi alas sitä ottamaan.

Kaivosta nostettiin vettä kahdella ämpärillä, jotka olivat nuorassa. Kun yksi ämpäri meni alas, nousi toinen ylös.

Repo istui ämpäriin. Se meni kohta alas ja toinen ämpäri nousi ylös. Mutta eipä kaivossa juustoa ollutkaan. Repo petti itsensä. Siellä hän nyt istui kaivossa eikä päässyt ylös.

Tapahtuipa, että susi tuli samalle kaivolle. „Hyvää iltaa, Repolainen!“ sanoi susi. „Mitä sinä siellä kaivossa teet?“

„Täällä on suuri juusto. Minä en yksin jaksa saada sitä ylös. Istu siihen ämpäriin ja tule avuksi, niin saat puolet juustosta“.

Susi istui ämpäriin. Kun oli repoa raskaampi, painui hän alas ja repo narri kohosi ylös. „Hyvästi!“ sanoi repo sudelle kaivoon. „Minä lahjoitan sen juuston kokonaan sinulle“.

38. Tuli.

Aino oli pieni tyttö. Hänen isänsä oli kuollut. Äiti oli Ainolle niin hyvä. Mutta Aino ei aina muistanut äitinsä neuvoja.

Aino usein leikitteli tulen kanssa. Äiti sanoi: „Varo itseäsi, lapseni; älä leikittle tulen kanssa“.

Kerran oli Aino yksin kotona. Tuli paloi niin iloisasti uunissa. Taas Ainon mieli teki leikkiä tulen kanssa. Hän sytytti päreen ja katsoi, kuinka päre hänen kädessään paloi. Kipinä putosikin päreestä Ainon vaatteisiin. Ne syttyivät palamaan. Aino-paralle olisi käynyt hyvin huonosti. Onneksi sattui äitinsä tulemaan kotiin. Hän sammutti tulen Ainon vaatteista. Aino oli kipeänä kauvan aikaa. Sen jälkeen ei hän enää milloinkaan leikitellyt tulen kanssa.

39. Karhu.

Karhu on peto. Karhu asuu metsässä. Kesällä se etsii ruokaansa. Kaa-
taapa se toisi-
naan lehmän-
kin ruoakseen.
Ihmistä karhu
kuitenkin pel-
kää. Kun se on
haavoittunut
tai vihastunut,
silloin se vaan
karkaa ihmisen
päälle.

Pienet karhun
pennut ovathy-
vin leikkisiä.
Kaikista lys-
timmät ovat ne
noin puolen

vuoden vanhoina. Silloin ne ovat painisilla keske-
nään, lyövät kuperkeikkaa, kiipeilevät puissa ja uis-
kentelevät lammikoissa.

Ovatpa toisinaan täysikasvuisetkin karhut hyvän-
luontoisia ja leikkisiä. Kerran tapahtui näin: Kaksi
pientä lasta eksyi metsään. Yksi oli kuusivuotias ja
toinen neljän vuoden vanha. Vanhemmat etsivät
heitä. Viimein löysivät he lapsensa. Niiden luona

oli iso karhu. Suurempi lapsista istui karhun selässä ja piteli korvista kiinni. Pienempi syötti karhulle marjoja. Vanhemmat kiljahtivat kauhusta. Karhu säikähti ja juoksi tiehensä.

40. Lumen tullessa.

Valkokärpäset kas, kuin ne
Sinne, tänne lentelee!
Koht' on maa jo valkeassa,
Talvi kaikki valkaisee.

Mäet, maat ja kunnahat jo
Lumivaippa verhoaa.
Kuntohon nyt kelkat, sukset,
Siellä laskea jo saa!

Hei, se vast' on hauska sitten —
Kiitää, kilpaella — hei!
Pieni siellä ei kuperkeikka
Peljätä nyt meitä, ei!

41. Talven tulo.

Kauvan oli jo ollut pakkasia. Maa oli jäänyt kovaksi. Lehdet olivat puista pudonneet maahan. Jää peitti veden pinnan. Koko luonto näytti jotain odottavan.

Nousipa taivaalle paksuja pilviä. Niistä liiteli hiljalleen alas valkoinen lumihiihtale. Se ikäänkuin tahtoi tiedustaa, joko pakkasen on muuttanut maan lumen alle sopivaksi pohjaksi.

So oli, koska lumihiihtale ei enää sulanut. Nyt laskeu toinen lumihiihtale, kolmas, neljäs... Kohta lenteli niitä lufemattomia. Koko avaruus maan ja pilvien välillä oli täynnä maahan kiitäviä valkoisia luvia.

Ne asettuivat toinen toisensa viereen valkoiseksi vaipaksi nukkuvan maan päälle. Lumia lensi yhä uusia lisää, ja lumiwaippa tuli monenkertaiseksi. Sen alla luonto niin herttaisesti uinuaa.

42. Hätikkö.

Oli kerran tyttö. Hän ei tehnyt mitään työtä kunnollisesti, mutta aina hätiköi. Sentähden kutsuttiinkin tyttöä Hätiköksi. Hän aina tahtoi tehdä monta työtä samalla aikaa ja siksi kävi kaikki hullusti. — Näin hän ajatteli: „Kirjutesa menee paljon aikaa; minä sidon kirnun selkääni ja menen wettä ottamaan. Käydessäni kirnu heiluu ja kerma muuttuu woiksi“. Näin hän tekikin. Satoi kirnun selkäänsä ja meni kaimolle. Mutta kun kumartui kaimosta wettä ottamaan, kaatui kerma kirnusta kaimoon.

Tyttö tuli tupaan ja kävi laittamaan maffarvoja. Samassa ajatteli hän: „Pitääpä käydä noutamassa juotavaa“. Hän jätti maffaran pöydälle ja meni tynnyristä kaljaa laskemaan. Waan kun hän aukaisi tynnyrin tapin, näkikin, että kissa wei pöydältä maffaran. „Hys, kissa!“ huusi tyttö ja läksi tappi kädessä kissaa ajelemaan. Sillä aikaa juoksi kalja tynnyristä lattialle.

Näin ei Hätikkö saanut voita, ei maffaraa eikä kaljaakaan.

43. Tarina kissasta.

Olipa kerran kissa, ja kissalla kypälä ja kypälässä kinnas, ja kintaassa pentalo, ja pentalossa reikä.

Ja kun kissa kypälällään kinosessa juoksi, puijatti paf-
fanen penkalon reiästä kissan kypälään.

Ja kissa itki kinafalla äänellä: „Muu, mau! muu, mau!
Mirrin tassu talwella paleltuu!“

Ja sitten kissa keppasi ketterästi tallin tikapuulle ja
kopisti kintaasta kaisen lumen luisumaan maahan.

Ja lumi luisui maahan, ja sinne kasvoi suuri kinos.
Kissa keppahti kinoselle ja tulla tuiskahti tupaan.

Tuvasa kapusi kissa kukaalle ja nukkui sinne. Mutta
siihen loppuu tämä tarinakin.

44. Mirri sairastaa.

Itävän nyt ferron teillen:

Mirri sairastui.

Baha oli ilma eilen,

Mirri wilustui.

Nyt on waiwaa ystävällä —

Senhän arwaatkin —

Kaikk' on kipeätä hällä,

Nenä, warpaatkin.

Minä häntä silittelin,

Hän ei hyrrännyt:

Maidollakin mairittelin,

Hän ei lerkkinyt.

Miti maffaranfin osti,

Mirrilleni wei;

Mirri päätänsä waan nosti,

Sanoi: „kiitos, ei!“

Wiimein waarin tohvelihin

Mirri löysi tien;

Käwi sinne kyyrykkihän

Ystävänä pien'.

Hist! hist! lapset hiljaa aiwan!

Untaa maata wain:

Uni huomisekfi waiwan

Pois wie pienostain.

45. Niin se kävi.

Häkissä asui keltainen kanarialintu. Se viserteli
siellä niin kauniisti, niin kauniisti. Pikku Lilli olisi

mielellään ottanut sen häkistä. Mutta isä oli kieltänyt ja siellä sen täytyi antaa olla.

Lilli näki, miten isä pani linnulle häkkiin ruokaa. Kun Lilli jäi yksin, tahtoi hänkin antaa linnulle ruokaa. Lilli aukasi häkin. Mutta voi — silloin lensikin lintu häkistä pois. Ja nyt kun vielä sattuu Mirri tulemaan, niin käy hullusti.

Ei, se ei saa tapahtua. Lintu on saatava häkkiin takaisin. Ensin koetti Lilli kutsua lintua häkkiin. Tipu, tipu, tip, tip, tip... Ei, ei tule. Lilli riputteli vehnäsen muruja häkkiin, pani sinne sokeripalankin, mutta lintu ei sittenkään mennyt häkkiin.

„Kas vaan sinua tottelematonta!“ Lilli heitti kengät jalastaan, otti isän suuren hatun ja alkoi pyytää lintua kiinni, pannakseen sen häkkiin. Onnistukoohan se?

46. Miksi Mikko viiپی?

„Miksipä meidän Mikko nyt viiپی, kun ei vielä koulusta kotiin joudu?“ ajatteli äiti, kun ei Mikkoa kotiin kuulunut.

Miksi Mikko sitten viiپی?

Eilen oli Mikon äiti pyykkiä pesemässä ja Mikko sai olla yksikseen. Hänä ei pitänytään huolta läksyjensä valmistamisesta ja läksi kouluun tänä aamuna semmoisena. Koulussa hän ei osannut lukea läksyensä, laskento oli laskematta, kirjoitus kirjoittamatta.

Oppitunnit päättyivät ja toiset lapset pääsivät lähtemään kotiin. Mutta Mikko jäi kouluun „laiskan tunnilla“ lukemaan, laskemaan ja kirjoittamaan eilen annettuja kotiläksyjä.

Siksi Mikko viiپی.

47. Aurinko, pakkanen ja tuuli.

Mies kulki tietä myöten. Hänelle sattui vastaan aurinko, pakkanen ja tuuli. Mies kumarsi heille.

Aurinko sanoi: „Mies kumarsi minulle, etten minä häntä polttaisi“. Pakkanen sanoi: „Minullepas mies kumarsi, sillä minua hän enemmän pelkää“. Tuuli sanoi: „Mies ei kumartanut kummallekaan teistä, vaan minulle“.

Kun eivät asiasta muuten selkoa saaneet, päättivät he kysyä mieheltä itseltään, kelle hän kumarsi.

„Minä kumarsin tuulelle“, selitti mies.

Tuuli tuli iloiseksi, mutta toiset vihastuivat.

„Minä tuon miehen hiileksi poltan!“ uhkasi aurinko.

— „Minä hänet jääksi jäädytän!“ uhmaili pakkane.

Tuuli sanoi: „Kun minä puhallan viileyttä, et sinä, aurinko, voi miestä polttaa; etkä sinäkään, pakkane, voi häntä jäädyttää, kun minä en tuule avuksesi.“ — Ja rauhassa saikin mies tietänsä vaeltaa.

48. Pakkasan pamaus.

„Mikä se pihalla paukkui?
Mitä meidän Halli haukkui?“
Lapset kaikki katsomahan
Syytä Hallin haukuntahan.
Hekös pinkovat pihalle,
Kapsahtavat kartanolle!
Nurkat kaikki katsotahan,
Joka kolikka koitellahan;
Vaan ei näy yhtäkänä,
Keksitä ei niin ketänä,
Jot' ois' Hallin haukuttava,
Villahännän virkettava.
Tuosta he tupahan juoksi,

Ken enis emosen luoksi.
„Mikä lie pihalla paukkui,
Jota meidän Halli haukkui;
Vaan ei näy kuka kujassa,
Yks' on Halli haukkumassa.“
Lausui vanhin lapsillensa,
Emo pienille pakisi:
„Voi teitä vähä-älyiset,
Pojat puolimielyhiset,
Kun kujahan kiiruhitte
Elotonta etsimähän:
Se ol' pakkasan pamaus,
Jota Halli haukahteli!

49. Älä koske kiellettyä.

Einolla oli runa tapa. Hän pisteli sormensa astioihin, joissa säilytettiin ruokaa. Sormensa pisti hän sitten suuhunsa ja nuoleskeli sitä. Äiti varoitti Einoa, mutta se ei auttanut.

Kerran meni Eino yksin keittiöön. Siellä huomasi hän parwella astian. Astia oli korkealla, eikä Eino nähnyt sen sisään. Eino luuli astiasja olewan kermaa. Hän pisti formensa astiaan.

„Ai, ai!“ kiljasi Eino ja weti formensa astiasta. Mutta — voi kauhua! Sormessa riippui rapu. Se nipisti pihdillään niin kowasti pientä sormeaa.

Niti kuuli Eino filjahduksen. Hän riehki keittiöön ja otti Eino sormesta rauun pois. Sen jälkeen ei Eino enää koskaan pistellyt sormeaan astioihin.

50. Kuusi ja koivu.

Lapset puhuiwat keskenään kaniista puusta. Eräs tyttö sanoo: „Mitä puu on paras? Urwattaapas! Kuka tietää?“ Ei kukaan arwannut. Silloin sanoi tyttö: „Soulukuusi on paras.“

Pahankurinen Jaakko sanoi nyt: „Mitä puu on pahin? Urwattaapas! Kuka tietää?“ — Ei kukaan tietänyt. Silloin sanoi Jaakko: „Koivu on kaikkein pahin puu“.

Toiset lapset alkoivat nauraa, sillä he tiesiwät, miksi Jaakko sanoi koivua pahimmaksi puuksi.

51. Kewäällä.

Kiuru alkoi laulaa liritellä sinisen taiwaan alla. Se on kewään ensimmäinen sanansaattaja. Lapset mielellänsä kuuntelewat sitä. Sillä kun kiuru alkaa laulaa, silloin

lapset tietävät kohta pääsevänsä ulos leikkimään raittiissa ilmassa, juoksentelemaan paljasjaloin. Sei, kuinka hauskaa se on!

Mutta vielä täytyy odottaa, vielä on lunta maassa. Jos tänään onfin päivä lämmin, huomenna ehkä vielä lunta tupruttaa. Vasta kun pääskynen istuu faton harjalle, silloin on talven valta murtunut.

Nyt jo joutavat lasten kengät jäilvöön syksyksi. Tyttöjen korvelukset, poikien hatut — unehtuvat usein nekin ulos lähtiesä; päällysnuttuja ei muisteta ollenkaan. Unehtuupa silloin lapsilta usein ruokakin pitkäksi aikaa. Niin hauska on leikkiä auringon herttaisesti helottaessa, lämpöjen tuulen tuffaa löyhötellesä.

52. Hiljaa! Seiwo laulaa.

Hiljaa, hiljaa! Taiwahalle
Korkealle

Nousee kirkas aamukoi.

Hiljaa, hiljaa! Kuule, kuinka

Pienen leiwon laulu soi!

Kewätpäivän kiitostako?

Kiitostako

Luonnon kansja lempeän?

Waike luonnon suloijuutta . . . ?

Seiwo, jo, jo ymmärrän . . .

Kuin se laulaa raittakaasti,
Kiemuikaasti! —

Ken sun laulaa käski, ken?

Ken sun laulus ymmärtääpi?

Mitä laulat, leiwonen?

Di, on rinta täysi sulla,

Kiinkuin mulla:

Rinta täys' ei olla woi

Kiemuanja sanlamatta . . .

Siksi, seiwo, laulu soi.

Siiwet mulla — oi jos oisi,

Jotta woiisin

Wilwiin lentää luokhesi!

Armas seiwo, lauluhuifi

Yhtyis munkin lauluni.

53. Tottelematon kala.

Suuressa joessa eli pieni kalanpoikanen. Joessa näki se lieron, joka laskeusi alas. Liero näytti niin maukkaalta. „Älä koske sitä“, sanoi suuri kala, „siinä on koukku! Jos kosket, käy pahasti.“

Pieni kala ei totellut suurta kalaa. „En minä ole niin tyhmä kuin tuo luulee. Jos siinä on koukku, niin kyllä näen sen“, ajatteli pieni kala. Hän ui lieron luo ja nielasi sen. „Ai, mikä se pisti niin kipeästi?“ Niin se nyt kävi. Pieni kala joutui kiinni.

Kala nostettiin ylös joesta, jossa se oli niin iloisesti leikkinyt. Poika, jonka onkeen kala tarttui, oli iloinen. Hän otti veitsensä. Siihen päättyi kalan elämä.

54. Sammakko ja härkä.

Suuri härkä käveli niityllä. Sammakko istui ojan reunalla. Luuli olevansa härän suuruinen. „Olenhan minä yhtä suuri kuin tuo härkä?“ kysyi sammakko sisiliskolta.

„Et ole“, sanoi sisilisko.

Sammakko hengitti ilmaa. Siitä hän pullistuikin suuremmaksi. Kysyy taaskin ylpeillen: „Kumpi nyt on suurempi?“

„Vieläkin härkä“, sanoi sisilisko.

Sammakko suuttui ja hengitti vielä enemmän ilmaa. Siitä sammakko pakahtui ja kuoli.

54. Nyt se meni!

Isä osti Eliinalle punaisen ilmapallon. Isä varotti Eliinaa, ettei päästäisi pallon rihmaa kädestään, muuten pallo lentäisi, mihin lentäneekin.

Eliina leikki pallolla ja oli iloinen. Mutta eipä se ilo ole pysyväistä lapsellakaan. Itkiä pääsi rihma Eliinan kädestä irti ja pallo nousi heti ylös. Eliina koetti tavoittaa rihmasta, mutta ei saanut. Nyt hän itki ja itki, mutta ei sekään auttanut, pallo nousi aina ylemmäksi ja ylemmäksi. Viimein sitä ei näkynytäkään. Vielä kauvan seisoi siinä Eliina, itki ja katsoi sinne, johon pallo katosi. Hän odotti, eikö se tulisi takaisin. Waan ei se tullut. Nyhyhtytään ja hyneläilmin meni Eliina kotiin. Siellä oli hänellä nukke. Se kylläkin oli jo vanha, eikä ollut niin kaunisakaan kuin pallo; mutta se oli hyvä, sillä se ei lentänyt pois.

55. Pääsiäisenä.

Pajuihin puhkesi valkoisia urpia. Lapset taittoivat pajun oksia ja sitoivat yhteen. Palmusunnuntaina kävivät sitten niillä wirpomassa. Pääsiäisenä luvattiin siitä heille tuomisia.

Koittipa wihdointiin Pääsiäisaamu. Warhain aamuisella nousivat lapsetkin vanhempien kanssa. Ensin weisattiin wirsi. Sitten isä luki Raamatusta Jeesuksen kuolleista nousemisesta. Lopuksi luettiin rukous ja weisattiin taas wirsi.

Vanhempien kirkosta tultua läksivät lapset saamaan wirpomisesta luvattuja tuomisia. Kummit antoivat lapsille feltaijeksi keitettyjä muniä ja muitakin namusia. Antoivatpa muutkin lapsia rakastawat ihmiset heille namusia.

Toisena Pääsiäispäivänä teki vanhempi weikko lapsille liekin. Siinä lapset sitten hiljakseen liekkuiwat. Opetti weikko lapsille laulunkin, jota he liekkuesja lauloiwat.

56. Lasten liekkuessa.

Koetan nyt liekkuani,	Leppeä on liekkusemme,
Onko liekku leppiäinen.	Kiekkusemme on keveä,
Vaiko huono heilumahan.	Varsin hyvä heilumahan.
Jos on liekku leppiäinen.	Liekkumme siis leppoisasti,
Niin on tunnetun tekemä.	Keveästi kiekkuamme,
Oman veikon valmistama;	Laulelemme liekkullemme:
Jos on huono heilumahan —	Liekkusemme, kiekkusemme,
Tuntemattoman tekemä,	Älä lasta langettele,
Vierahan on valmistama.	Älä pienoista pudota!

57. Pääskynen.

Pääskynen lensi faton harjalle ja lauloi iloisesti.

„Mitä pääskynen laulaa?“ kysyi pikkui Zupi.

Pääskynen sanoo: „Menin Saksaan, sain saappaat, woitelin, panin kuivamaan, tuli waras — wei!“ selitti naapurin poika.

„Eipäs“, sanoi Zuppen sisko, „isä sanoo, että pääskynen kertoo laulussaan näin: Wiime syksynä täältä lähdeTTYäni matkustin useampia päiwiä, lensin monien maiden

ja merien ylitse. Viimein jouduin Egyptiin. Siellä oli hyvä ollakseni, siellä kun on aina kaunis kesä. Mutta kun tiesin, että täältä taas on talvi poistunut, kesä tullut, niin tefi mieleni tänne jälleen. Täällä olen syntynyt, täällä olen pikku poikasena pesästä piipitellyt, täällä olen lentämään opetellut. Täällä olisin waikka aina, mutta Luojan määräyksestä täytyy minun talveksi muuttaa wieraasein maahan. Te, lapset, olette onnelliset, te saatte aina olla kotimaassanne. Älkää sitä koskaan unhottako. — Niin laulaa pääskynen.“

„Pääskynen on wiisas lintu“, sanoivat lapset.

59. Mehiläinen ja kyyhkynen.

Mehiläinen aikoi lentää joen yli. Kun se pääsi joen keskikohdalle, puhalsi äkkiä kowa tuuli. Mehiläinen putosi jokeen. Mehiläisen hädän huomasi kyyhkynen. Se otti puusta lehden nokkaansa ja lensi mehiläiselle awuksi. Kyyhkynen pudotti lehden mehiläisen eteen. Mehiläinen nousi lehdelle ja pelastui huffumasta.

Toisena päivänä kuherteli kyyhkynen puussa. Metsästäjä hiipi hiljaa ja aikoi ampua kyyhkysen. Hän nosti pysyn postkelleen ja tähtäsi. Mehiläinen huomasi sen. Mehiläinen pisti metsästäjää käteen. Pysy pamahhti, mutta luoti lentikin syrjään. Näin mehiläinen pelasti nyt kyyhkysen.

60. Leppätiira.

Silja sai kummiltaan kaniin kukan nimipäivälahjaksi. Hän hoiteli sitä huolellisesti. Ja hyvin se menestyiin. Siihen tuli nuppuja ja nuput aukenivat kaniiksi ruusuiksi.

Mutta sitten ilmaantui ruusuun pieniä hyönteisiä. Ne imivät ruususta mehua ja se wahingoitti kukkaa. Ruusuun tuli enää vähän nuppuja ja nekin putosivat ennen aukeamistaan. Silja koetti kaikella tavoin poistaa hyönteisiä kukasta, mutta niitä yhä waan lisääntyi.

Eräänä aamuna huomasi Silja kukassaan leppätiiran. Sillä oli kovat, punaset päällyssiivet ja niissä mustia pilkkuja. Pää oli pieni ja musta, samoin jalatkin. Mitähän warten tuo tuli? Se kun oli niin kaunis, antoi Silja sen jäädä kukkaan. Toisena aamuna oli ruusussa vähemmän hyönteisiä. Leppätiira oli niitä syönyt. Muutamaman päivän kuluttua häwitti leppätiira hyönteiset kokonaan.

61. Leppätiira.

Lennä, lennä, leppätiira,
Kultasiipi armahamme!
Kauwas lennä kaukomaille,
Näytä meille onnelamme!

Tiira lensi. Siivet loisti
Kultaa päivän paistehehessä.
Riemu lasten mielet täytti
Lentoansa katjellesa.

Lennä, liidä lintusemme,
Näytä meille tietä, minne
Soisit määrän toiweillemme —
Seuraammepa sua jinne!

„Kas, kas, minne päättyi tiesi,
Leppätiira armahainen! —
Tuonne lensit, tuonne liidit,
Lidin hartioille wainen“.

62. Perhonen.

„Täti, täti“, huusivat Aapo ja Anni.

„Mikä nyt on?“ kysyi täti.

„Katsopas, minkälaisen linnun Juhana-veikko sai! Se on vaan noin pieni, siivet ovat hienot ja aivan kuin kultaiset“.

„Ei se ole lintu, vaikka lentääkin“, sanoi täti.

„No mikä se sitten on?“ kysyivät veli ja sisar.

„Se on perhonen“, selitti täti.

„Kas, tuolla lentää toinen, ja tuolla, ja tuolla! Täti, mistä perhosia tulee, en minä niitä talvella nähnyt yhtäkään?“ kysyi Juhana.

„Perhonen laskee pieniä munia kasvien lehdille. Munista syntyy toukkia, joita näit kaalimaassa kaalilehdellä; toukka muuttuu koteroksi. Koterossa on toukka koko talven liikkumatta ja syömättä — aivan kuin kuollut. Kun tulee uusi kesä, on toukkakin koterossa muuttunut perhoseksi.“

„Mutta Simo sanoi tätä kesälinnuksi“, sanoi Juhana.

„Niinhän ne muutamat perhosta nimittävät. Mutta linnullahan on höyhenet päällä, luinen nokka, kaksi jalkaa ja kaksi siipeä. Perhosella ei ole höyheniä eikä luista nokkaa; sillä on kuusi jalkaa ja neljä siipeä. Onpa muutakin eroa linnun ja perhosen välillä, niistä saatte kuulla koulussa opettajalta“.

„Mikä se perhonen sitten on?“ kysyi Anni.

„Perhonen on hyönteinen“, sanoi täti.

63. Heluntaina.

Setä toi metsästä nuoria koivuja. Ne pystytettiin tuvan eteen. Rappujen kahden puolen asetettiin suuremmat koivut. Lapset koristivat viheriäisillä oksilla tuvan sisustan. Huomenna on Heluntai.

„Äiti, ota meidätkin kirkkoon“, pyysivät lapset Heluntai-aamuna.

„Lähtekää vaan, nyt kun on näin kaunis ilma“, sanoi äiti. Paljasjaloin kävelivät lapset äidin muassa kirkolle. Kirkossa kuulivat he saarnaa Pyhästä Hengestä, jonka Jeesus opetuslapsillensa lähetti Heluntaina.

Iltasilla poltti kylän nuoriso kokkoa. Sinne lapset eivät menneet. Mutta huomenna kokoutuivat kylän lapset yhteen. He tekivät „pitkän ringin“ ja lauloivat kauniisti. Sitten alkoivat lapset leikkiä. Siinä kudottiin kangasta, kylvettiin kauraa, juostiin „viimeistä paria“ ja monta muuta leikkiä leikittiin. Ei siinä olisi ruoka-aikaakaan muistettu, jos äiti ei olisi tullut ruoalle kutsumaan. Iltasilla varsinkin tuntui vaikealta erota leikistä. Mutta hyvältä tuntui unikin, kun nukkumaan pääsi.

64. Kaksi herkkusuuta.

Oli puoliyö. Huoneessa oli aivan hiljaista ja pimeä oli myöskin. Silloin hiipi Pikki lattialle. Sikki hiipi hänen jälestään.

„Tule, lähdetäänpäs etsimään pikkusen suurusta suuhumme“, sanoi Pikki.

„Kyllä sitä tarvitaankin, kun ollaan koko päivä istuttu kylmässä hiiren kolossa“, sanoi puolestaan Sikki.

Samassa he vilistivät lattian poikki tuolille, ja siitä pöydälle. Sikki nosti etukäpäälänsä kynttilälajalle. Terävillä hampaillaan hän pian nakerti kynttilän keskeltä poikki. Yläpuolen pudotti hän Pikkiystävälleen. Nyt oli kumpasellekin ruokaa. Hei, tämähän maistuukin hyvältä! Tämä on oikein parhainta lajia venäläistä talikynttilää! Pikki oli koko mestari arvostelevaan tätä lajia tehtaan tuotteita. Tässä mieluisessa työssä kului koko yö.

Aamulla herättyään ihmiset toruivat noita „hiiren lurjuksia“. Mutta Pikki ja Sikki mielestään eivät olleet mitään „lurjuksia“. Heillä oli nälkä ja kun kynttilä seiso i pöydällä jouten eikä edes palanutkaan, uskoivat he, että heidän syötäväkseen se oli ostettukin.

Nyt istuivat he taas hiljaa kylmässä ja ahtaassa kolossaan. Mutta hyvältä tuntui nyt olonsa, kun vatsassa oli talikynttilää.

65. Kissa ja hiiri.

Pieni kissanpoikanen
Katsoi sillan reikiin:
„Hiiri, kuules hiironen,
Tule tänne leikkiin.

Kumpi meist' on vikkelin,
Sitä pitäis' koittaa;
Emä lupas' rinkelin
Sille, joka voittaa“.

Hiiri hupsu kovin on
Ahne rinkelille:
Malt' ei jäädä loukkohon,
Lähtee kilpaisille.

Juosta vilistettiin:
Ensin kerkes' hiiri.
Saiko palkaks' rinkelin?
Ei. -- Vaan paistin Miiri.

66. Mansikka-aikana.

Mherasti kävivät Heli ja Ilo aholla katsomassa, joko mansikat kypsyvät. Kun ensimmäisten mansikkain

kylki alkoi punertaa, olivat tytöt hyvillä mielin. Puolikypsiä eivät he ottaneet, he odottivat vielä muutaman päivän.

„Tässä on teille tuohkofet; menkääpä nyt katsomaan mansikoitamme“, sanoi isä eräänä päivänä.

Sitä riemua! Nyt juosta vilistettiin aholle niin että tukka liehui. „Tuossa on kypsä, ja tuossa, ja tuossa!“ huudahtivat lapset korjailleen mehuija mansikoita. Ilo sai tuohkofensa täyteen, oli niitä

Helilläkin. He päättivät wiedä kotiinkin marjoja. Heli fitoi yhteen muutamia warsia, joissa kaikki mansikat olivat kypsiä, antaakseen ne pikku wEIFOLLE.

„Minä annan isälle ja äidille“, sanoi Ilo, kun istuivat kiville lepäämään.

„Ja minä wEIFOLLE nämät“, sanoi Heli. Sitten lapset alkoivat tuumia, kypsyköhän huomisekfi uusia mansikoita.

67. Lasten kesähuweja.

Piiša, Katri, Mari ja Henni oliwat serkuksia. Koulussa he oliwat olleet ahkeroita. Jokainen saiin hyvän todistuksen. Nyt oli kesä; koulusta oli lupa ja serkukset leikkivät ulkona. Piiša ja Henni heiluttivat nuoraa, Katri ja Mari hyppäsivät tasajalan nuoran yli. Sitten heiluttivat Katri ja Mari nuoraa ja toiset hyppivät sen yli. Se oli hauskaa ja lapset oliwat iloisiaan.

Sitten he keräilivät kukkia. Piiša toi ojan reunalta somia, keltaisia pulpukaisia; Katri korjasi norosta sinisiä lemmikkejä; Henni toi metsästä niin puhtaan valkoisia kieloja, ja Mari kokosi niityltä heleämpunaisia terwakukkia. Näistä sitoivat tytöt seppeleitä. Seppeleet panivat he päähänsä.

Henni oli mielestään mies. Hän ei huolinnut seppelettä, se kun on tyttöjen koristus. Hän haki kaisloja ja teki niistä itselleen hatun. Hattu oli pyöreä ja suippopäinen kuin jokeritoppa. Huipussa oli vielä neliskulmainen kaislatähti. Olipa Henni nyt mielestään ruhtinaan arvoinen.

68. Hippasilla.

Lapset kokoontuivat tarhaan leikkimään. Siinä oli Anni, Kati, Aino, Ilma, Helmi, Pyyli, — oli siinä vielä muitakin lapsia.

„Käydään hippasille“, sanoi Aino.

„Käydään, käydään“, sanoivat kaikki.

„Eue sinä, Ilma, kuka tulee ensin „hipaksi“.“

Ilma lufi: „Hykel, taafel, tammenliffa,
 Wiifel, waafel, wammenkouffu,
 Kouffu metsähän kolahti,
 Jäsähti jänistä päähän;
 Mene metsän fenfferiks!“

Se, jolle tuli sana „mene“, pääsi pois; toisia lufi Ilma nudestaan niinkauvan kuin jäi waan yksi. Helmi jäi „hipaksi“. Toiset läksivät juoksemaan, Helmi ajoi tafaa. Hän sai „hipata“ Pyyliä. Pyyli taas ajeli niin kauvan, kuin sai jonkun hipaksi. Näin leikkivät lapset juosten ja nauraen. Sattui siinä toijinaan joku lankeamaanakin, mutta mitäs siitä — kuka leikkisä olisi välittänyt pienestä kupsahamisesta. Sitä raikkaammin waan naurettiin.

69. Sokkosilla.

Hiljaa, hiljaa hiipikää,
 Soffoa nyt nyyppikää!
 Uhata jos waara wois,
 Siukkahasti alta pois.

Hauskapa on leikki tää!
 Soffoa waan wäsyttää,
 Kiinni hän ei saada woi,
 Tuulta pieksää haparoi.

Soffo täällä moni on,
 Tuhma kuu on, tiedoton —
 Harhaan käy, ei nähdä woi,
 Tuulta pieksää, haparoi.

70. Kettu ja jänis.

Kettu kohtasi metsässä jäniksen. Kettu sanoi jänikselle: „Sinua, Pupu-parka, ei pelkää kukaan.

Mutta minua pelätään. Minulla on pitkä häntä, niin luulevat minua sudeksi“.

Jänis sanoi: „Kyllä minuakin pelätään“. Kettu ei sitä uskonut ja suostui vetoon, luuli, ettei Pupua kukaan pelkää.

He läksivät yhdessä kävelemään. Jänis näki aidan vieressä lammasmaun. Jänis hyppäsi äkkiä keskelle lammasmaun. Lampaat pelästyivät ja juoksivat pakoon.

Kettu tuli hyvin noloksi. Mutta jänis alkoi iloisaan nauraa, kun vedon voitti, ja nauroi niin kovasti, että suunsa repesi ristiin. Siitä alkaen ovat kaikki jänikset ristisuita.

Siihen päättyy tämä tarina.

71. Merkki ja Mirri.

Koira ja kissa istuivat auringon paisteessa. He istuivat sen huoneen edessä, jossa asuivat.

Mutta parempi kuin istuminen oli heistä se, kun näkivät kadulla luun. Kumpikin tahtoi sitä itselleen.

Merkki hiipi tuonnepäin, Mirri hiipi tännepäin. Merkki murisi, Mirri marmatti. Merkki puri Mirriä, Mirri raapi Merkkiä. Näin etsivät he syytä tappeleluun. —

Silloin tuli siihen luiden kerääjä. Hän nosti luun kadulta ja pisti sen säkkiinsä. Siellä oli toisiakin luita, joita hän oli korjannut.

Kun Merkki ja Mirri näkivät luiden kerääjän vievän luun pois, erkanivat he toisistaan. Merkki mu-

risi, Mirri marmatti — harmista. Riita rankaisi kum-
paistakin.

72. Istu hiljaa, Vahtiseni.

„Istu hiljaa, Vahtiseni,
Koulua nyt pidetään.
Kuule, ota tarkka vaari,
Älä käy nyt leikkimään!

Vahti istuu pystykorvin,
Eikä lausu sanaakaan,
Pikku opettaja kääntyy
Oppilasta torumaan.

Minä olen opettaja,
Sinä olet oppilas,
Joko osaat läksyäsi?
Miten onkaan? Vastaapas“.

Mutta nytpä Vahdillemme
Asia jo selvisi:
„Vou, vou“, suustaan kaikui,
Vahti läksyn osasi.

73. Kaupungissa ja maalla.

Kaupungissa on paljon korkeita kivistaloja ja paljon ihmisiä. Talot ovat toinen toisensa vieressä tiheässä, ovatpa toisissaan kiinnikin. Kadut ovat kivistä ja niitä on paljon. Pienten lasten ei ole hyvä yksinään mennä kaduilla kävelemään, sillä he helposti efsyvät tai joutuvat hevosten jalkoihin. Ei ole, missä saisi vapaasti leikkiäkään.

Maalla on kaikki toisin. Talot ovat mataloita ja joka talo on hyvän matkan päässä toisesta talosta. Kylässä ei ole katu kivistä, eikä ajurivattaiden kolina waiwaa korwia. Puuta, nurmea, kukkia näkee kaikkialla, mihin waan katsoo. Vintuja lentelee ilmassa, toisia wisertelee puissa. Vehmiä, hevosia, lampaita, wafikoita on laumoitain farjamailla syömässä. Peltoja ja niittyjä on joka

puolella. Pelloilla kasvaa ruista, ohraa, kauraa, wehnää, pellawaa, perunoita. Pappet juoksentelewat awopäin ja paljasjaloin. Ei ole pelkoa, ettei löytäisi kottiin. Murin-
kokin paistaa toisin; tuuli puhalttaa eri lailla, ja ilma on aina raitista ja puhdasta.

74. Wilhon huvia.

Wilho oli kelpo poika. Hän toimitteli pieniä tehtä-
wiä äitinsä ja isänsä awuksi. Hän wiihdytteli pienempiä
siskojansa ja leikki heidän kanssaan. Kun isä tarvitsi jo-
tain, kiiruhti Wilho heti
sitä noutamaan.

Kun wanhemmat an-
toiwät Wilholle luvvan
mennä leikkimään, ei hän
silloinkaakaan turhaan aikaan-
sa kuluttanut. Eno teki
Wilholle pajupillin. Sepä
oli hauska kappale. Wil-
ho puhalteli pajupillillä
ja oli silloin hywin to-
tinen.

Kerran näki Wilho köy-
hän huilumpuhaltajan.
Se puhalsi monta kau-
nista säweltä ja arme-
liaat ihmiset antoiwat hä-
nelle rahaa. Wilho kunn-
teli hywin tarkkaawana
huilun soittoa. Säweleet

painuivat hänen mieleensä. Wilho päätti oppia puhaltamaan yhtä kauniisti kuin tuo köyhä puhaltajakin. Ja kyllä hän oppiikin, sillä hän tahtoo oppia.

75. Ihmeellinen talo.

Tiedän hyvin ihmeellisen talon. Siinä talossa on mylly, on myöskin keittiö. Mylly jauhaa joka päivä ja keittiössä valmistuu päivällä sekä yöllä lämmintä ruokaa. Talossa on myöskin paljon käytäviä, joita myöten pienet, ahkerat palvelijat kulettavat lämmintä ruokaa joka paikkaan talossa. Talonhoitaja on wäsymätön; se ei milloinkaan lepää eikä nuku, aina waan ohjailee nopeita palvelijoita joka paikkaan, missä waan tarwitaan ruokaa, juomaa, lämmintä tai korjausta. Sitten on vielä talossa kassi kammaria, joihin aina ilmaa wirtaa; on kassi ikkunaa ja niissä liikkuvat luukut, jotka yöksi suljetaan ja päivällä pidetään auki.

Tässä talossa asuu näkymätön isäntä. Hän tietää kaiikki, mitä talossa tapahtuu. Hänen käskyjensä kaiikki tottelewat ja kaiikkia hän elähdyttää; isäntä ei nuku milloinkaan, hänen silmänsä näkewät pimeässäkin, wieläpä hyvin, hyvin kauwas.

Kun isäntä lähtee talosta pois, silloin siellä kaiikki pysähtyy, waikenee ja nukkuu. Talonhoitaja ei enää käske palvelijoita, palvelijat pysähtywät käytämissä, ikkunain luukut sulkeutuwat ijäksi, ja taloon tulee hiljaisuus, elottomuus ja kylmyys.

76. Kello kaks'.

Miks, naks, fello faks —
 Miinpä niin jo lyö nyt.
 Miin, ja sitten tin, tin, tin,
 Soi jo koulun kellofin!
 Miks, naks, fello faks
 Kun on ferran lyönyt.

Miks, naks, fello faks
 Du kuin onkin lyönyt!
 Mikanaan ken ahferoi,
 Kotihin nyt mennä woi,
 Miks, naks, fello faks
 Kun on ferran lyönyt.

Miks, naks, fello faks —
 Miinpä niin on lyönyt!
 Pois nyt kirjat taulutkin —
 Ko'otkaa ne kouttihin!
 Miks, naks, fello faks
 Kun on ferran lyönyt!

Miks, naks, fello faks
 Du jo kyllä lyönyt!
 Laiskajäntit jäävät waan
 Opittua oppimaan!
 Miks, naks, fello faks
 Waikka kyll' on lyönyt!

77. Kaksi kertaa kaksi.

Zänis ja orawa oliwat hyviä, oikein hyviä ystäviä. He antoiwat toisilleen oikeat nimetkin, aiwan kuin joka ihmiselläkin on oma nimensä. Zänön nimi oli Pupu ja orawan nimi oli Wiki.

„Hywää päivää, Wiki!“ sanoi zänö, kun ferran taas kohtasi ystävänsä metsäsjä. „Kuulitko tänään koiran haukkuwan?“

„En muiden, kuin waan luffarin Martun. Mutta vähät minä tuommoisesta wälitän“.

„No, kuka nyt pelkäsi luffarin Marttua“, tuumasi Pupu pöyhkeillen. „Waikkapa tuo olisiikin hewosen koki-nen!“

„Vähtekäämme nyt etsimään itsellemme ruokaa“, sanoi Wiki. „Sitten jaamme saaliin keskenämme. Minä saan

jaaliista aiwan yhtä paljon, kuin sinä ja sinä saat aiwan yhtä paljon kuin minä“.

„Oltoon menneeksi“, sanoi Pupu. Niin läksivät he haukkimaan ruokaa ja jakoiivat kaikki weljellisesti. Kun he tulivat pihlajan luoksi, kiipesi Wiki puuhun ja wiskeli sieltä punaisia marjoja Pupulle. Kun he tulivat kaali-
maahan, nakeri Pupu kaalin kannot poikki ja laahasi päät Wikille.

78. Kaksi kertaa kaksi.

(Jatkoa.)

Eräänä päivänä löysivät Pupu ja Wiki maantieltä neljä omenaa. Tahwo kulki aamulla warhain pussi selässä kouluun. Pussissa oli hänellä leipää, maitopullo ja neljä omenaa ewääksi. Pussin pohjassa oli pieni reikä, se matkalla repei suuremmaksi ja omenat tippuivat reiästä tielle.

Pupu ja Wiki aikoivat jakaa omenat. Wiki koetti lasfutaitoansa ja jakoi omenat niin, että antoi yhden omenan Pupulle ja itselleen jätti kolme.

„Ei, odotapas“, sanoi Pupu, „minä luulen, ettei se ole oikein“. Nyt koetti Pupu jakaa, antoi yhden omenan Wikille ja jätti kolme itselleen.

„Ei, kuulehan, luullakseni on joko nytkin yhtä hullusti“, sanoi Wiki. Ja he ajattelivat ja ajattelivat, eivätkä tietäneet, kuinka olisi jaettava, ettei toinen saisi enempää kuin toinenkaan.

Tiellä alkoi Tahwon mieli tehdä omenaa ja hän etsi niitä pussistaan. Ne pä lienee pudonneet, ajatteli Tahwo ja kääntyi takaisin etsimään kadonneita. Hän näki Pupun

ja Wikin tien wieresssä istuwan, mutta omenat olivat wierineet ojaan.

„Hei, Pupu ja Wiki!“ huusi Tahwo. „Oletteko nähneet minun omenoitani?“

„Me juuri tahdoimme tässä jakaa neljää omenaa“, sanoi Wiki, „mutta emme tietäneet, miten neljä omenaa jaetaan kahdelle niin, että kumpikin saisi yhtä paljon“.

„Eihän tuo ole mikään kousti“, tuumasi Tahwo. „Kumpikin saa kaksi omenaa“.

„Oho!“ huudahtivat Pupu ja Wiki yht'aikaa. „Mistä sinä sen tiedät?“

„Mitä, enkö minä tietäisi, että kaksi kertaa kaksi on neljä?“ „Minä käyn koulussa“.

„Sepä on merkillistä. Saako koulussa oppia, että kaksi kertaa kaksi on neljä?“

„Koulussa saa oppia kaikkea“, wastasi Tahwo uljaasti.

„Sepä jotakin! Joko sinä tiedät kaikki?“

„No, en vielä aiwan kaikkea. Minä osaan laskea seitsemän kertaa seitsemään asti, mutta toisia lukuja en muista aiwan tarkkaan“.

„Pupu ja Wiki eivät woineet kyllin ihmetellä näin suurta oppia. Samalla tahtoivat he seurata hyvää neuwoa, korjasivat ojasta omenat ja jakoivat niinkuin Tahwo sanoi.

„Nehän owatkin minun omenoitani“, huudahti Tahwo.

„Kas, sentin hän tietää!“ sanoivat Pupu ja Wiki. „Tuo poika tietää kaikki! Ollisipa hauska päästä kouluun ja tulla noin oppineeksi“.

„Vähtekää kanssani“, sanoi Tahwo. „Minä juuri olen kouluun menemässä. Te saatte mennä pöydän alle ja olla hiljaa, sillä koulussa ei saa rähistä.“

„Eikö siellä ole koiria?“ kysyi Pupu.

„Koiriako?“ Mitä ne koirat koulussa tekisivät? Toi-
sinaan puikahtaa sinne luffarin Marttu, mutta sekun aja-
taan ulos“.

„Mutta eikö se pure meitä?“

„Djako se nyt purra! Se on niin kesy, että kun
minä wedän sitä hännästä, nauraa se waan“.

„Naurako se?“ Pupu ja Wiki katsoivat toisiinsa.
Milloinkaan he eivät vielä kunnelleet, että koira nauraisi;
waan mitä ei koulussa voisii oppia? Ehkäpä koulussa
oppisivat hekin nauramaan. Ja niin päättivät nuo kaksi
ystävää seurata Tahwoa kouluum. „Ei siellä kukaan pe-
lota“ janoi Pupu.

79. Kaksi kertaa kaksi.

(Jatkoa.)

Matka kouluum ei ollut pitkä niin reippaille matkus-
tajille kuin Pupu ja Wiki olivat. Pian saapuivat he
kouluum ja hiipivät siellä pöydän alle niin hiljaa, ettei
kukaan huomannutkaan. Lapset istuivat paikoillaan; opet-
taja tuli ja alkoi tiedustella, paljonko on kahdeksan kertaa
kahdeksan.

„Se onkin hiukan vaikeampaa, kuin kaksi kertaa kaksi“,
ajattelivat Pupu ja Wiki hörkistäen formiansa. Mutta
juuri kun he aikoivat kunnella, puikahti luffarin Marttu
kouluum. Kyllä näkyi, että se oli tottunut ulos ajetta-
maksii, sillä häntä painui koipien väliin ja sukkelaan pui-
kahti Marttu pöydän alle. Mutta täällä alkoi se nuuskia
ja tirska . . . urrr . . . alkoi se murista.

„Hys, Marttu!“ sanoi opettaja. „Toko joudut täältä?“
Mutta Marttu oli jo sen pöydän vieressä, jonka alla oli varma jaalis ja hän alkoi haukkua. Sinneksi oli ifkuna auki.

Sih, nytkös alkoi kilpajuoksu pöytien ja penkkien yli! Hännästyneinä katsoivat oppilaat, kun Pupu ja Wiki wilistiwät ikkunasta ulos ja Marttu niiden perässä. Lapset nousiwat paikoiltaan ja hyökkäsivät rähisten ikkunaan. Silloin ei enää yksikään tietänyt, paljonko on kahdeksan kertaa kahdeksan tässä sekawassa maailmassa. Pupu ja Wiki juoksiwat minkä kädälästä lähti; ja tuo siivo Marttu niiden jälessä. Ei Marttu nyt ensinkään siivoilta näyttänyt; häntä oli pystyssä, kieli suusta ulkona, ei nyt ollut aikaa haukkuaakaan, ulwoi waan ja wikisi. Niin joutui ajo metsän rinteeseen. Täällä tiesi Wiki neuwon: yhdellä hyp-päyksellä oli se korkeassa petäjässä ja piiloussi sinne tuuheiden oksien väliin. Marttu pysähtyi pettyneenä petäjän juurelle ja alkoi äreästi haukkua. Sinnekö se nyt koko puuha meni? Wiki ei ollut niin tuhma, että olisi piilostaan pois tullut, ja kun Marttu haukkui itsensä wäsyksiin, läksi se nolona takaisin.

Pupu sai kohta tietää, että waara oli ohi. Kun ei näkynyt enää yhtään wihollista metsässä, kohtasiwat ystäwykset taas toijensa pehmeällä sammaleella katajan alla. Jos he olisiiwat oppineet nauramaan, olisi nyt metsä rai-kunut heidän ilonaurustaan. Mutta waikka he eiwät osanneetkaan ihmisten tapoja, iloitsiiwat he omalla tawallaan.

„Täällä ei kukaan pelottele“, sanoi Wiki ja asteli Pupun jälestä.

„Niin. Kuulitko sinä, miten Marttu wihelsi?“ kysyi Pupu wähän harmisjaan äskeisestä tapauksesta. „En minä olisi osannut uskoa, että Marttu osaa laulaa niin hienosti.“

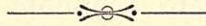
„Marttu on niin kesy, Marttu nauraa waan, kun sitä wedetään hännästä“, matfi Wiki.

„Ja me kun uskoimme, että Tahwo tietää kaikki“.

— No niin; kyllä koulussa saa paljon oppia, waiff'ei fittenkään kaikkea tiedä, jos tietääfin, että fakfi kertaa fakfi on neljä.

80. Loppurukous.

Siunaa, Herra, vanhempamme,	Suo mun olla lapsenasi;
Siunaa rakas isänmaamme,	Suojaa, Jeesus, kirkkoasi,
Keisarimme armias,	Kotimme ja koulumme
Ota, Herra, suojahas!	Suojahasi suljemme!

Rukouksia.

Herran rukous.

Isä meidän, joka olet taiwaaisja. Pyhitetty olkoon sinun nimesi. Tulkoon sinun waltakuntasi. Tapahutkoon sinun tahtosi maan päällä, niinkuin taiwaassa. Anna meille tänäpäiwänä jokapäiwäinen leipämme. Ja anna meille anteeksi meidän syntimme, niinkuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet. Äläkä johdata meitä kiusaukseen. Waan päästä meitä pahasta. Sillä sinun on waltakunta ja woima ja kunnia iankaikkisesti. Amen.

Amu- ja ehtoorkous.

Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Amen.

Minä kiitän sinua, Jumala, rakas taiwaallinen Isäni, Jeesuksen Kristuksen, sinun rakkaan Poikasi, kautta, että minua tänä yönä (tänä päiwänä) kaikesta wahingosta ja waarasta armollisesti warjellut olet; ja rukoilen sinua: anna minulle anteeksi kaikki minun syntini ja warjele minua armollisesti tänä päiwänä (tänä yönä) synneistä ja kaikesta pahasta, niin että minun elämäni ja kaikki minun työni sinulle kelpaisiivat. Minä annan itseni, ruumiini ja sieluni ja kaikki, mitä minulla on, sinun haltuusi ja huomaasi. Sinun pyhät enkelisi olkoot minun kansjani, sinun Pyhä Henkesi walaiskoon ja hallitkoon minua, ett'ei paha wihollinen minusta mitään woittaisi. Amen.

Lasten rukous.

Herra Jumala, taiwaallinen Isä! Me rukoilemme sinua rakkaan Poikasi, Jeesuksen Kristuksen tähden: anna

meille pyhä armosi, että me oikeassa uskossa, hyvissä tawoissa ja opissa päivä päivältä kaswaisimme ja lisääntyisimme; warjele ja suojele meitä, wanhempiamme ja esiwaltamme tänä päivänä synnistä, wahingosta ja kaikesta pahasta. Amen.

Sunnais ruoalle ruwetesja.

Kaikkein siunät wartioitjewat sinua, Herra, ja sinä annat heille ruoan ajallansa. Sinä awaat kätesi ja siunauksella rawitjet kaikki, jotka elävät. Kunnia olkoon Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle, niinkuin alusta on ollut, nyt ja aina, iankaikkisesta iankaikkiiseen. Amen.

Kiitos ruoan jälkeen.

Kiittäkäämme Herraa, sillä hän on hyvä, ja hänen laupautensa pyhyi iankaikkisesti; joka antaa ruoan eläimille ja kaarneen pojillekin, jotka häntä awuksensa huutawat. Kunnia olkoon Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle, niinkuin alusta on ollut, nyt ja aina, iankaikkisesta iankaikkiiseen. Amen.

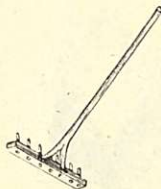
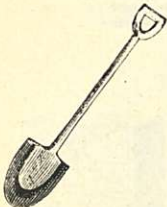
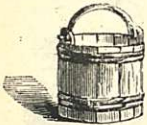
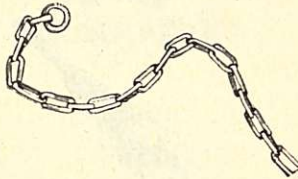
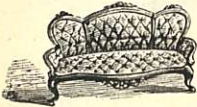
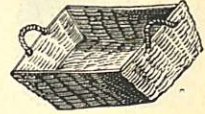
Herran sunnais.

Herra siunatkoon meitä ja warjelkoon meitä. Herra walistatkoon kaswonsa meidän päällemme ja olkoon meille armollinen. Herra kääntäköön kaswonsa meidän puoleemme ja antakoon meille iankaikkisen rauhan. Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Amen.

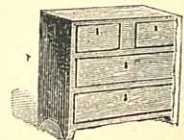
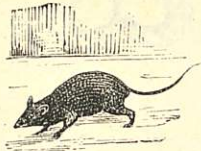
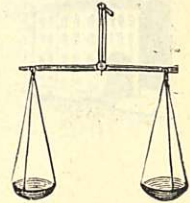
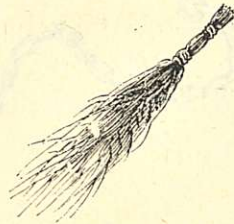
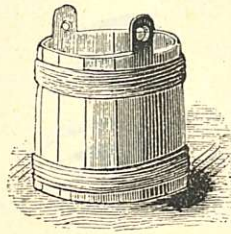
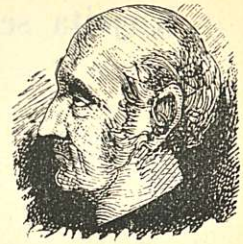
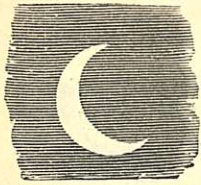

Taulu I.

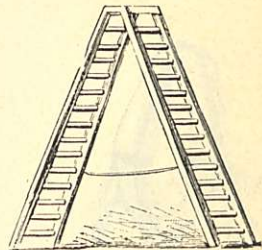
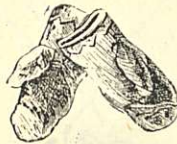
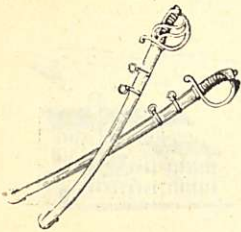
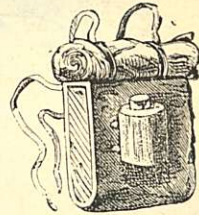
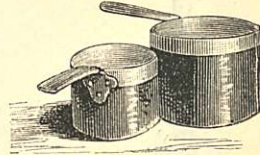
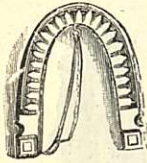
Kirjoita seuraavien kuvien nimet:

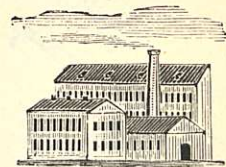
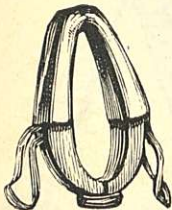
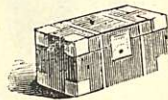
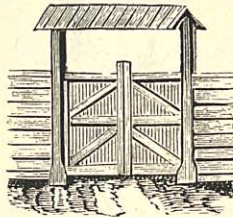
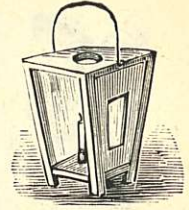
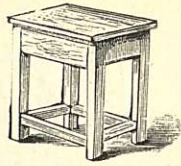
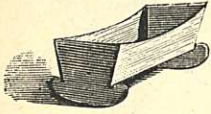
Taulu II.

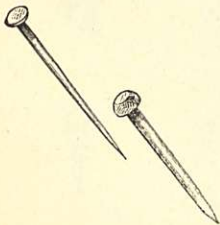
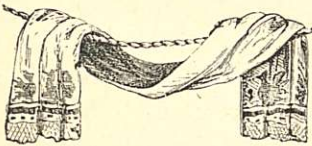
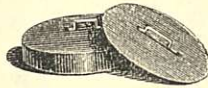
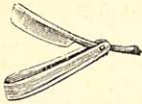
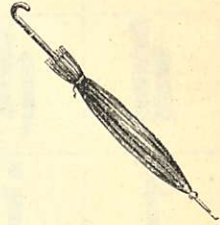
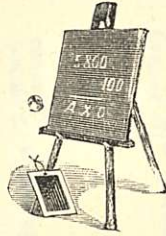
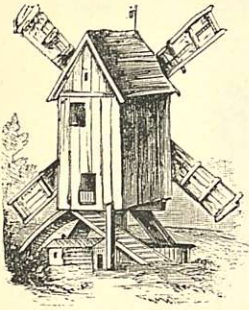
Taulu III.

Taalu IV.

Taulu V.

Tablet

Zrtain kirjaimisto.

(Siimattava pahwille ja leikattava kirjaimet irti toisistaan.)

a	ɑ	ɑ	ɔ	ɔ	e
e	e	g	g	h	h
i	i	i	j	j	f
f	k	l	l	l	m
m	n	n	n	o	o
p	p	p	r	r	ſ
s	s	t	t	t	u
u	u	w	v	h	h
y	ä	ä	ä	ö	ö

Sapiset 1.
Niukkanen

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 101 9891

M B 6933

